

Majandus- ja
kommunikatsiooniministri
13.06.2011. a määrus nr 42
„Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuded
ning nõuded varustusele”
Lisa 2
(muudetud sõnastuses)

NÕUDED ENNE 1. JAANUARI 1997. A LIIKLUSREGISTRISSE KANTUD NING 30-AASTASELE JA VANEMALE SÕIDUKILE

Sõiduki tehnonõuded ja varustus peavad vastama järgmistele nõuetele:

Grupp 1 Varustus

Kood 101. Registreerimismärk

Nõuded: 1) registreerimismärk peab vastama Eesti standardile EVS 597:2004 või liikluseaduse § 76 lõike 13 alusel kehtestatud majandus- ja kommunikatsiooniministri määruses toodud nõuetele;

2) registreerimismärk peab olema loetav hajutatud päevavalguse korral 40 meetri ulatuses ja pimedal ajal tagumine registreerimismärk, nõuetekohase registreerimismärgi valgustusega, 25 meetri ulatuses. Loetavust kontrollitakse 1,5 meetri kõrguselt ja sõiduki külgservade pikendustasapindade vaheliselt alalt vaadelduna;

3) M ja N kategooria sõidukil peab üks registreerimismärk olema kinnitatud sõiduki ette esimesele lauppinnal ja teine sõiduki taha. O ja L kategooria sõidukil peab registreerimismärk olema kinnitatud sõiduki taha. Märk peab olema kinnitatud sõiduki valmistaja poolt ette nähtud kohale või kui kohta ei ole ette nähtud, siis märgi asukoha valikul tuleb märk kinnitada tulenevalt sõiduki kujust võimalikult risti sõiduki pikisümmeetriatasandiga ja vertikaalsuunaline kalle ei tohi olla üle 15°;

4) sõidukeil, mille registreerimismärgi kinnituskohas registreerimismärgile ei sobi, võib kasutada lisakinnitusvahendeid ja paigaldada valgusteid nii, et oleks tagatud tagumise registreerimismärgi loetavus;

5) registreerimismärk peab olema deformeerimata ja ilma katteta;

6) kinnitusdetailid ei tohi halvendada registreerimismärgi loetavust. Sõiduki ette või taha, väljastpoolt nähtavale kohale, on keelatud paigaldada registreerimismärgi nähtavaid tunnuseid omavaid või matkivaid märke.

7) sõidukil tohib kasutada ainult riiklikku registreerimismärki, mille numbrikombinatsioon vastab liiklusregistri või registreerimistunnistuse andmetele.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 102. Riigi tunnusmärk

Nõuded: 1) riigi tunnusmärk (edaspidi *märk*) on ellips, mille telgede pikkused on vähemalt 240 mm ja 145 mm. L kategooria sõidukitel ja nende haagistel on lubatud kasutada märki mõõtmetega 175 mm ja 115 mm (vt lisa 1 joonis 1). Märki värv on valge, tähekombinatsioon ja ääris mustad;

2) märk peab olema hajutatud päevavalguse korral loetav vähemalt 40 m kauguselt;

3) märgile on keelatud kanda või juurde lisada muud sümboolikat ja kasutada seda muudel eesmärkidel;

4) märk kinnitatakse sõiduki tagaosale;

5) sõidukile ei tohi kinnitada ühe riigi tunnusmärki ja teise riigi registreerimismärki, välja arvatud tähtajaliselt Eestis registreeritud teise riigi sõidukid;

6) riigi tunnusmärk võib olla kantud sõiduki registreerimismärgile vastavalt EÜ Nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2411/98.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 103. Aeglase sõiduki tunnusmärk

Nõuded: 1) aeglase sõiduki tunnusmärk peab vastama E-reegli nr 69 nõuetele (vt lisa 1 joonis 2);

2) aeglase sõiduki tunnusmärk peab asuma sõiduki taga keskel või vasaku ääre lähedal.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 104. Suure sõiduki tunnusmärk

Nõuded: 1) O₃ ja O₄ kategooria sõiduki, mille täismass on üle 3,5 t, taha peavad olema kinnitatud E-reegli nr 70 nõuetele vastavad suure sõiduki tunnusmärgid (edaspidi *tunnusmärk*). Kui tunnusmärgil on kirjutatud sõna «*Top*», peab see märki külj jääma ülespoole. Tunnusmärkide komplekt koosneb ühest, kahest või neljast nelinurksest märgist, mille pikkuste summa ei tohi olla väiksem kui 1130 mm või suurem kui 2300 mm;

2) haagise (kesktelik-, täis- ja poolhaagise) tunnusmärgil peab olema kollane valgustpeegeldav ristkülik ja seda ümbritsev punane fluorestseeruv või valguspeegeldav ääris (vt lisa 1 joonis 3);

3) N3 kategooria sõidukile, välja arvatud sadulvedukil, peab taha olema kinnitatud E-reegli nr 70 nõuetele vastavad tunnusmärgid, millel peavad olema vaheldumisi kollased valgustpeegeldavad ja punased fluorestseerivad või valguspeegeldavad kaldtriibud. (vt lisa 1 joonis 4).

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 105. Ohukolmnurk

Nõue: mootorsõiduki ohukolmnurk peab vastama E-reegli nr 27 nõuetele (vt lisa 1 joonis 5);

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 106. Ratta tõkiskingad

Nõuded: 1) M, N ja O kategooria sõidukil peab olema kaks kasutamiskõlblikku, ratta läbimõõdule vastavat tõkiskinga;

2) üle 3,5-t täismassiga mootorsõidukitel ja üle 750 kg täismassiga haagistel peavad tõkiskingad vastama lisa 1 tabelis 1 toodud nõuetele.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 107. Esmaabivahendid

Nõuded: 1) M ja N kategooria sõiduki esmaabivahendid ja nende märgistus peab vastama töötervishoiu ja tööohutuse seaduse §-i 13² nõuetele;

2) esmaabivahendid peavad asuma juhile kättesaadavas kohas.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 108. Tulekustuti

Nõuded: 1) mitte üle 3,5 t täismassiga M₁ ning N₁ kategooria sõidukil peab olema üks vähemalt 1 kg tulekustutusaine massiga tulekustuti;

2) üle 3,5 t täismassiga M₁ kategooria, koos juhiga mitte üle 17 istekoha M₂ ja M₃ kategooria ning N₂ ja N₃ kategooria sõidukis peab olema üks vähemalt 2 kg tulekustutusaine massiga tulekustuti;

3) koos juhiga üle 17 istekoha M₂ ja M₃ kategooria sõidukis peab olema üks vähemalt 6 kg tulekustutusaine massiga tulekustuti või kaks vähemalt 2 kg tulekustutusaine massiga tulekustutit, seejuures peab üks olema juhi läheduses. Liigendatud sõiduki puhul peab üks vähemalt 2 kg tulekustutusaine massiga tulekustuti olema igas liigendatud osas ning haagise puhul peab üks vähemalt 2 kg tulekustutusaine massiga tulekustuti olema haagises;

4) nõuded M ja N kategooria sõiduki esmastele tulekustutitele on kehtestatud „Tööohutuse seaduse“ § 32 lõike 5 alusel kehtestatud siseministri määrusega ja nõuded nende asukoha märgistamisele on kehtestatud „Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse“ § 4 lõike 4 alusel kehtestatud sotsiaalministri määrusega. Tulekustutite asukohad peavad olema tähistatud M₂ ja M₃, kategooria sõidukites;

5) tulekustutid peavad olema töökorras ja asuma kättesaadavas kohas ning olema kättesaadavalt kinnitatud selliselt, et kinnituste avamine oleks võimalik ilma abivahenditeta.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 109. Sõidumeerik

Nõuded: 1) lubatud on kasutada sõidumeerikut, mille andmeplaadile on kantud AETR või EÜ Nõukogu määruse (EMÜ) nr 3821/85 nõuetele vastav tüübikinnituse tunnusmärk;

2) sõidumeerik peab olema kontrollitud ja paigaldatud vastavalt kehtestatud korrale.

Kontrollimine: vaatlusega või proovisõiduga.

Kood 110. Lapse turvaseade

Nõuded: 1) laste turvaseade (häll, iste, ekraan, rihm, rakend, istmetugi jms) peab vastama direktiivi 77/541/EMÜ või E-reegli nr 129 või vähemalt E-reegli nr 44 03 paranduste seeria nõuetele;

2) sõidukisse paigaldatud lapse turvaseade võib olla:

a) integreeritud, mis koosneb rihmade kombinatsioonist või painduvatest seadistest, kinnituslukust, reguleerimise seadisest, kinnitusdetailidest või täiendavast istmest või löögikaitsekiilbist ning on kinnitatavad integreeritud rihma või rihmade abil;

b) mitteintegreeritud, mis võib koosneda osalisest turvasüsteemist, mis moodustab lapse täieliku turvasüsteemi, kui seda kasutatakse koos täiskasvanute jaoks ettenähtud turvavööga, mis ümbritseb lapse keha või hoiab paigal seadme, millesse laps on asetatud;

3) direktiivi 77/541/EMÜ ja E-reegli nr 44 kohast laste turvaseadet võib kasutada järgneva liigituse alusel:

- a) 0 rühm: lapsed kaaluga alla 10 kg;
- b) 0+ rühm : lapsed kaaluga alla 13 kg;
- c) I rühm: lapsed kaaluga 9 – 18 kg;
- d) II rühm: lapsed kaaluga 15 – 25 kg;
- e) III rühm: lapsed kaaluga 22 – 36 kg;

4) lapse turvaseade peab olema sõidukisse paigaldatud vastavalt turvaseadme valmistaja poolt ette nähtud paigaldusteabele. Lapse turvaseadet ei tohi paigaldada sõidukisse, milles turvaseadme kasutamine ei ole turvaseadme valmistaja poolt ette nähtud.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 111. Motokiiver

Nõuded: 1) motokiiver ja motokiivri visiir peavad vastama E-reegli nr 22 nõuetele;

2) pimedal ajal kasutatava mootorsõidukijuhi motokiivri visiiri läbipaistvus peab olema vähemalt 80 % ja valgel ajal kasutatava mootorsõidukijuhi motokiivri visiiri läbipaistvus peab olema vähemalt 50 %.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 112. Laia sõiduki tunnusmärk

Nõue: laia sõiduki tunnusmärk peab vastama ja olema paigaldatud vastavalt liikluseaduse § 34¹ lõike 7 alusel kehtestatud nõuetele.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 113. Kiiruspiirangu tunnusmärk

Nõue: kiiruspiirangu tunnusmärk on 150 – 200 mm läbimõõduga musta või punase äärisega kollane või valge ring, milles olev must number näitab märki kandva sõiduki lubatud suurimat kiirust. Äärise laius on 1/12 ringi läbimõõtu.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 114 Lasterühma tunnusmärk

Nõuded: 1) alates 1. jaanuarist 2020. a peab lasterühma tunnusmärk olema vähemalt 400 mm küljepikkusega musta äärisega kollane valgustpeegeldav ruut, milles on liiklusemärgi 173a kujund. Äärise laius on 1/12 ruudu külje pikkusest;

2) lasterühma tunnusmärk ei tohi asetseda mõõdetuna teepinnast madalamal kui 500 mm ja kõrgemal kui 1500 mm ning asuma sõiduki esiküljel parempoolses servas ja tagaküljel vasakpoolses servas. Märk ei tohi olla varjatud aga võib asetseda klaasi taga, mille läbipaistvus on vähemalt 70 %.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga

Kood 115. Väljaulatava veose tunnusmärk

Nõue: sõidukist või autorongist ette- või tahapoole üle 1 m väljaulatava veose kaugeim punkt peab olema tähistatud väljaulatava veose tunnusmärgiga. Väljaulatava veose tunnusmärk peab vastama ja olema paigutatud vastavalt liikluseaduse § 34¹ lõike 7 alusel kehtestatud nõuetele.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Grupp 2 Valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmed

Kood 201. Üldnõuded valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmetele

Nõuded: 1) sõidukile on lubatud paigaldada ainult koodides 202–223, 225–228 ja 1002 käsitletud valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmeid. Täiendavalt võib sõidukile paigaldada valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmeid, mille paigaldamise kohustus tuleneb majandus- ja taristuministri 13. juuli 2018. a määrusest nr 43 „Nõuded ajutisele liikluskorraldusele“, majandus- ja taristuministri 4. septembri 2015. a määrusest nr 114 „Eriveo tingimused ning eriveo teostamise ja erilubade väljaandmise kord ning tee omanikule tekitatud kulutuste hüvitamise, eriloa menetlustasu ja eritasu määrad“ või

Vabariigi Valituse 16. juuni 2011. a määrusest nr 77 „Alarm- ja jälitussõidukite loetelu, nende tähistamise ja liiklemise kord“. Kõik sõidukile paigaldatud valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmed peavad olema töökorras v.a laterna mulaaž. Mulaaž ei tohi olla ühendatud sõiduki elektrisüsteemi;

2) võib kasutada ainult selle sõiduki variandi ehituses ettenähtud laternaid. Latern peab olema koostatud selle ehituses ettenähtud optilisest seadmest, valgusallikast ja hajutiklaasist. Põhjendatud juhtudel võib Maanteeamet lubada sõiduki valmistaja poolt sõidukile paigaldatud DOT või SAE laternate ümberehitamist. Erand ei kehti direktiivi, Euroopa Liidu määruse või E-reegli kohase tüübikinnitusega laternatele. Hajutiklaas peab olema pragudeta ning muude vigastusteta. Optiline süsteem peab olema töökorras ja ei tohi olla tuhmunud või korrodeerunud;

3) laternas kasutatav lamp peab vastama E-reegli nr 37 või nr 99 või nr 128 nõuetele. Kui sõiduki valmistaja on laternasse ette näinud E-reeglites nimetamata tüüpi lampe, siis peavad lambid vastama tootja poolt ettenähtule;

4) kaugtulelatern, lähitulelatern ja eesmine udutulelatern võib olla paigaldatud peitlaternasse. Peitlaternat ei tohi olla võimalik juhi kohalt osaliselt avada ja sulgeda. Pimestamise vältimiseks laterna avanemisel või sulgumisel peab tuli sisse lülituma alles pärast peitlaterna täielikku avanemist ja välja lülituma enne selle sulgumise algust. Lülitusmehhanismi rikke korral peab sisselülitatud peitlatern jääma avatuks või olema kergesti avatav ilma tööriistata;

5) lähitulelaternat, mis on ette nähtud ainult vasakpoolses liikluses kasutamiseks, on keelatud kasutada (vasakpoolses liikluses kasutatava laterna klaasile on lähitule tähise alla kantud nool, mille teravik on eest vaadates suunatud paremale);

6) elektriühendused peavad olema sellised, et lähitule-, kaugtule- ja eesmise udutulelaternaid saab sisse lülitada ainult siis, kui ääretulelaternad ja tagumise registreerimismärgitule laternad on sisse lülitatud. See nõue ei kehti, kui kaug- või lähitulelaternaid kasutatakse lühikese intervalliga üksteisele järgnevate hoiatavate valgussignaali edastamiseks. Päevatulelaternad võivad olla sisse lülitatavad ilma ääretulelaternate ja tagumise registreerimismärgitule laternate sisse lülitamiseta. Esimeste ääretulede funktsiooni võivad täita ka lähituled, kaugtuled või esimesed udutuled tingimusel, et eelnimetatud tule rikke korral automaatselt süttivad esimesed ääretuled ja ääretuld asendav tuli täidab esimese ääretule geomeetrilise nähtavuse ja valgustugevuse nõudeid;

7) elektriühendused peavad olema sellised, et ääretulelaternaid ja tagumise registreerimismärgitule laternaid on võimalik sisse ja välja lülitada ainult samaaegselt. Nõue ei kehti, kui ääretulelaternaid kasutatakse seisutulelaternatena;

8) mootorsõiduki haakes oleva haagise valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmeid peab olema võimalik sisse lülitada mootorsõiduki valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmete lülitusseadmete abil;

9) sõidukile paigaldatud laterna kaitseks ei tohi kasutada selleks mitte ettenähtud vahendit. Sõiduki osad või veos ei tohi katta laterna valgusava ning vähendada selle tule nähtavust;

10) laternale ja helkurile kantud tähised peavad olema selgelt loetavad ja kustutamatud. Laternale peavad tähised olema kantud kas laterna klaasile või korpusele, helkuril valgustatavale pinnale. Tähised peavad olema nähtavad, kusjuures vajadusel tuleb avada liikuv osa (nt kapott, luuk jne);

11) direktiivide 76/757/EMÜ, 76/758/EMÜ, 76/759/EMÜ, 76/760/EMÜ, 76/761/EMÜ, 76/762/EMÜ, 77/538/EMÜ ja 77/539/EMÜ kohaselt tüübikinnituse saanud valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmeid, mis on ette nähtud paigaldamiseks M₁ ja N₁ kategooria sõidukile, võib paigaldada L kategooria sõidukile;

12) kui sõiduki valmistaja on sõidukile paigaldanud valgustus- või valgussignalisatsiooniseadmed, mille ehitus või paigutus ei täida koodides 202, 203, 207 - 216 või 222 toodud nõudeid või on koodis 207 toodud valgustusseadmed jätnud paigaldamata, peab valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmetele esitatud nõuded lugema täidetuks;

13) kui sõiduki valmistaja on sõidukile koodides 203, 208, 210, 211, 214 või 216 toodud valgustusseadmed jätnud paigaldamata, peab valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmetele esitatud nõuded lugema täidetuks. Nõuet rakendatakse sõidukile:

- a) mis on valmistatud või esmakordselt kasutusele võetud enne 1. jaanuarit 1984. a;
- b) mis on 30-aastane ja vanem;

14) paarisarv laternaid on sõiduki pikitasapinnast vasakul ja paremal asuvate ühesuguse funktsiooniga laternate komplekt. Arvestades laterna välist kuju ning grupeeritud ja vastastikku ühendatud laternate puhul arvestades erinevaid funktsioone, peab laternapaar olema sõidukile paigaldatud keskpikitasapinna suhtes sümmeetriliselt. Ebasümmeetriliste sõidukite puhul peab nõue oleme täidetud nii palju kui see on võimalik;

15) puksiirautole on lubatud kabiini tagaseina ülaserava paigaldada täiendavad tagumise alumise ääretule, suunatule ja piduritule laternad;

16) paigaldatud saha või muu eesmise laternaid varjava tööseadmega sõidukile võib lisaks käesolevas määruses nimetatud laternatele paigaldada täiendavalt kaks lähitulelaternat ning M₁ ja N₁ kategooria sõiduki lisaks kaks eesmist ääretule- ja suunatulelaternat. Elektriühendused peavad olema sellised, et käesolevas punktis nimetatud valgustusseadmed ei tööta koos käesolevas määruses nimetatud sama funktsiooni täitvate laternatega.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 202. Lähitulelatern

Nõuded: 1) M ja N kategooria sõidukile peab paigaldama kaks lähitulelaternat. Lähitulelaterna paigaldamine O kategooria sõidukile on keelatud. L kategooria sõidukile peab paigaldama ühe või kaks lähitulelaternat. Alates 1. jaanuarist 1990. a esmarestreeritud M ja N kategooria sõiduki lähitulelaterna paigaldus peab vastama E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele. Alates 1. jaanuarist 1996. a esmarestreeritud L kategooria sõiduki lähitulelaterna paigaldus peab vastama E-reegli nr 53 või nr 74 või direktiivi 2009/67/EÜ nõuetele;

2) lähituled peavad lülituma põlema ja kustuma korraga ja võivad jääda põlema üheaegselt kaugtuledega;

3) lähitulelaterna kõrgus teepinnast peab olema vähemalt 500 mm, kuid ei tohi ületada 1200 mm. Erandina võib N₃G kategooria sõiduki lähitulelaterna paigaldada kuni 1500 mm kõrgusele maapinnast. Lähitulelaterna kaugus mootorsõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm. M₂, M₃, N₂ ja N₃ kategooria sõiduki lähitulelaternate vahekaugus peab olema vähemalt 600 mm, mida võib vähendada kuni 400 mm-ni, kui sõiduki laius ei ületa 1300 mm;

4) lähitulelatern peab olema nõuetekohaselt reguleeritud ja peab olema välditud vastutuleva sõidukijuhi pimestamine;

5) lähitule tekitav valgusvihk peab olema valge või valikkollase värvusega;

6) lähitulelaterna reguleerituse kontrollimisel peavad olema täidetud järgmised tingimused:

a) rehvi siserõhk peab vastama valmistaja poolt ettenähtule;

b) õhkvedrustusega mootorsõidukil peab kontrollimise ajal mootor töötama ja rõhk õhusüsteemis vastama valmistaja poolt ettenähtule. Kere asendi regulaator peab olema reguleeritud.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 203. Kaugtulelatern

Nõuded: 1) M ja N kategooria sõidukile peab paigaldama kaks kaugtulelaternat. Suurim lubatud kaugtulelaternate arv M, N₁ ja N₂ kategooria sõidukil on 6 ning N₃ kategooria sõidukil 10. Lubatud on ka paaritu arv laternaide. Elektriühendused peavad tagama, et korraga põleks vähemalt 2 sümmeetriliselt paigutatud laternat, kuid mitte rohkem, kui 4 kaugtulelaternat. L3e, L4e, L5e ja L7e kategooria sõidukile peab paigaldama ühe või kaks kaugtulelaternat, kusjuures L5e ja L7e kategooria sõidukile, mis on üle 1300 mm lai, peab paigaldama kaks kaugtulelaternat. L1e, L2e ja L6e kategooria sõidukile võib paigaldada ühe või kaks kaugtulelaternat, kusjuures L2e ja L6e kategooria sõidukile, mis on üle 1300 mm lai, võib paigaldada üksnes kaks kaugtulelaternat. Enne 1. jaanuarit 1990. a esmarestreeritud M ja N kategooria sõiduki ja enne 1. jaanuarit 1996. a esmarestreeritud L kategooria sõiduki kaugtulelatern peab vastama valmistaja poolt ettenähtule. Kaugtulelaterna paigaldamine O kategooria sõidukile on keelatud;

2) kõigi kaugtulede ümberlülitumine lähituledeks peab toimuma üheaegselt ja need peavad lülituma põlema ja kustuma korraga. Lähituled võivad jääda põlema koos kaugtuledega;

3) elektriühendused peavad tagama, et summaarne kaugtulede valgustugevus, mida saab üheaegselt sisse lülitada, vastab valgustugevuse kontrollarvude summale 100. Kui kaugtulelaterna klaasidel tähistus puudub, mõõdetakse iga kaugtule valgustugevust eraldi ja tulemused summeeritakse;

4) kaugtulede tekitatud valgusvihk peab olema valge või valikkollase värvusega;

5) alates 1. jaanuarist 1990. a esmarestreeritud M ja N kategooria sõiduki kaugtulelaterna paigaldus peab vastama E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele ning alates 1.

jaanuarist 1996. a esmregistreeritud L kategooria sõiduki kaugtulelaterna paigaldus peab vastama E-reegli nr 53 või nr 74 või direktiivi 2009/67/EÜ nõuetele;

6) laterna, milles on ühitatud kaug- ja lähituli, reguleerimine peab toimuma lähitule reguleerimise teel.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 204. Päevatulelatern

Nõuded: 1) M ja N kategooria sõidukile võib vastavalt E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele paigaldada kaks E-reegli nr 87 või direktiivi 76/758/EMÜ nõuetele vastavat päevatulelaternat. L1e ja L3e kategooria sõidukile võib vastavalt E-reegli nr 53 nõuetele paigaldada ühe või kaks E-reegli nr 87 nõuetele vastavat päevatulelaternat. L2e, L4e, L5e, L6e ja L7e kategooria sõidukile võib vastavalt E-reegli nr 48 nõuetele paigaldada kaks E-reegli nr 87 nõuetele vastavat päevatulelaternat. Päevatulelaterna paigaldamine O kategooria sõidukitele on keelatud;

2) M ja N kategooria sõiduki päevatulelaterna valgusavade siseservade vaheline kaugus peab olema vähemalt 600 mm, kuid sõidukil, mille laius on väiksem kui 1300 mm, võib kaugust vähendada 400 mm-ni;

3) kui L3e kategooria sõidukile paigaldatud üks päevatulelatern asub teiste eesmistele laternate (lähitule-, kaugtule- või eesmise ääretulelaterna) suhtes üleval või all, siis peab päevatulelatern eest vaadates asuma sõiduki keskpikitasapinnal. Kui päevatulelatern asub teiste eesmistele laternatega kõrvuti või on ühildatud teiste eesmistele laternatega, siis ei tohi laterna valgusava välisserva kaugus sõiduki keskpikitasapinnast ületada 250 mm. Kahe päevatulelaterna korral peavad laternad asuma sõiduki keskpikitasapinna suhtes sümmeetriliselt ning laternate valgusavade siseservade vaheline kaugus ei tohi ületada 420 mm;

4) päevatulelaterna kõrgus teepinnast peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 1500 mm;

5) päevatulelatern võib olla ühitatud teiste eesmistele laternatega;

6) ühe päevatule valgustugevus peab olema vähemalt 400 cd ja ei tohi ületada 1200 cd. Valgusava pinna suurus peab olema vähemalt 25 cm² ja ei tohi ületada 200 cm²;

7) päevatulelaternale peab olema kantud rahvusvahelise tüübikinnituse tähise juurde tähis RL. Päevatule tekitatud valgusvihk peab olema valge või valikkollase värvusega;

8) päevatuled peavad automaatselt välja lülituma, kui lülitatakse sisse lähi-, kaug- või udutuled. See nõue ei kehti, kui lähi-, kaug- või udutulelaternaid kasutatakse lühikese intervalliga järjnevate hoiatavate valgussignaalide edastamiseks;

9) päevatulelaternate olemasolu korral peavad need automaatselt sisse lülituma, kui mootorit (jõuallikat) käivitav ja/või seiskav seade on asendis, mis võimaldab mootoril töötada. Erandid päevasõidutulede lülituses on toodud E-reegli nr 48 punktis 6.19.7.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 205. Seisutulelatern

Nõuded: 1) seisutulelaternat võib paigaldada M ja N kategooria sõidukile, mille pikkus ei ületa 6 m ja laius ei ületa 2 m. Teistele sõidukitele on seisutulelaterna paigaldamine keelatud. Kui seisutulelatern on paigaldatud, siis peab see vastama E-reegli nr 77 või direktiivi 77/540/EMÜ nõuetele ja selle paigaldus peab vastama E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele. Paigaldada võib kaks ettepoole valget valgust andvat ja kaks tahapoole punast valgust andvat seisutulelaternat. Kui seisutuled on ühitatud küljeääretulega või küljesuunatulega, siis peab nende tekitatud valgusvihi värvus olema merevaigukollane;

2) seisutulelaterna funktsiooni võivad täita samal sõiduki poolel paiknevad korraga sisselülitavad esimesed ja tagumised ääretulelaternad.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 206. Eesmine udutulelatern

Nõuded: 1) M ja N kategooria sõidukile võib vastavalt E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele paigaldada kaks E-reegli nr 19 või direktiivi 76/762/EMÜ nõuetele vastavat eesmist udutulelaternat. L2e, L3e, L4e, L5e, L6e ja L7e kategooria sõidukile võib paigaldada ühe või kaks eesmist udutulelaternat, mille paigaldus peab vastama E-reegli nr 53 või nr 74 või direktiivi 2009/67/EÜ nõuetele. Eesmise udutulelaterna paigaldamine L1e ja O kategooria sõidukile on keelatud;

2) udutulelaternal peab olema kantud rahvusvahelise tüübikinnituse tähise juurde üks järgnevast tähistest:

B – kui on ette nähtud halogeenhõõglambiga kasutamiseks;

F3 – kui on ette nähtud gaaslahenduslambiga kasutamiseks;

3) eesmistele udutuledega koos peavad lülituma eesmised ja tagumised ääretuled ning tagumine registreerimismärgituli;

4) eesmise udutule tekitatud valgusvihul peab olema ülal järsk, selgelt nähtav valguse ja varju piir;

5) eesmise udutule tekitatud valgusvihk peab olema valge või kollase värvusega;

6) eesmise udutulelaterna valgusava alaserv ei tohi asetsema madalamal kui 250 mm maapinnast ja ülaserb kõrgemal lähitulelaterna valgusava ülaservast ning M₁ kategooria sõidukil kõrgemal kui 800 mm maapinnast. Laterna valgusava välisserv ei tohi olla kere välisgabriidist kaugemal kui 400 mm.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 207. Tagumine udutulelatern

Nõuded: 1) alates 1. jaanuarist 1994. a esmregistreeritud M, N ja O kategooria sõidukil peab taga olema üks või kaks valmistaja poolt ettenähtud udutulelaternat, mille paigaldus peab vastama E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele.

Tagumine udutulelatern ei ole kohustuslik sõidukil:

- a) mis on saadud pärandvarana;
- b) mis kuulub ümberasujale;
- c) mis on välisriikide diplomaatiliste esinduste ja nende välisriikide kodanikest töötajate omanduses või valduses;
- d) mis on rahvusvahelise sõjalise peakorteri, välisriigi relvajõudude, tsiviilkoosseisu ja nende välisriikide kodanikest liikmete omanduses või valduses;
- e) mis on lepingulisel tööl olevate välisriikide kodanike omanduses või valduses;

2) tagumise udutulelaterna kaugus lähimast piduritulelaternast peab olema vähemalt 100 mm. Kui sõiduki taga on üks udutuli, peab see asuma tagant vaadates sõiduki sümmeetriateljel või sellest vasakul. Tagumise udutulelaterna kõrgus teepinnast peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 1000 mm. Erandina võib N₃G kategooria sõidukil kõrgust suurendada kuni 1200 mm-ni;

3) tagumise udutule tekitatud valgusvihk peab olema punase värvusega;

4) tagumine udutuli võib lülituda, kui lähi-, kaug- või eesmised udutuled on sisse lülitatud ja olema väljalülitatav sõltumatult teistest tuledest;

5) alates 1. jaanuarist 1994. a esmregistreeritud sõidukil on lubatud kasutada ainult või tähisega udulaternat, mille hajutiklaasil on tähis F või F1 või F2 (Hollandi tüübikinnituse korral tähis B).

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 208. Piduritulelatern

Nõuded: 1) M, N ja O kategooria sõidukile peab taha paigaldama kaks piduritulelaternat. M, N ja O kategooria sõidukile võib täiendavalt paigaldada ühe või kaks piduritulelaternat. Piduritulelatern peab vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) M₁ ja N₁ kategooria sõiduki piduritulelaterna valgusava välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm. M₂, M₃, N₂, N₃ ja O kategooria sõiduki piduritulelaternate valgusavade siseservade vaheline kaugus peab olema vähemalt 600 mm, kuid sõidukil, mille laius on väiksem kui 1300 mm, võib kaugust vähendada 400 mm-ni. Üksik täiendav piduritulelatern peab M, N ja O kategooria sõidukil paiknema sõiduki keskpikiteljel. Kui sõiduki kereehituse eripära ei võimalda üksikut täiendavat piduritulelaternat paigaldada sõiduki keskpikiteljele, siis võib selle paigaldada mitte kaugemale kui 150 mm keskpikiteljest;

3) M, N ja O kategooria sõiduki kohustusliku piduritulelaterna kõrgus teepinnast peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 1500 mm. Kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik laternat paigaldada kuni 1500 mm kõrgusele, võib selle paigaldada kuni 2100 mm kõrgusele tingimusel, et täiendavat piduritulelaternat ei ole paigaldatud. Kui täiendavalt on paigaldatud kaks piduritulelaternat, siis peavad need olema paigaldatud kohustuslikust laternast vähemalt 600 mm kõrgemale. Üksiku piduritulelaterna valgusava alaserv ei tohi olla madalamal kui 150 mm tagaakna alaservast või 850 mm maapinnast, kuid peab olema kõrgemal kohustusliku piduritulelaterna valgusava ülaservast;

4) L kategooria sõidukile peab taha paigaldama vähemalt ühe piduritulelaterna. Piduritulelatern peab vastama valmistaja poolt ettenähtule ja olema paigaldatud valmistaja poolt ettenähtud kohale;

5) kõik pidurituled peavad süttima sõidupiduri rakendamisel ja ei tohi töötada vilkuval režiimil. Täiendav piduritulelatern ei tohi olla vastastikku ühendatud ühegi teise laternaga;

6) piduritule tekitatud valgusvihk peab olema punase värvusega.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 209. Tagurdustulelatern

Nõuded: 1) M, N, O, L2e, L5e, L6e ja L7e kategooria sõidukile on tagurdustulelaterna paigaldamine vabatahtlik. M₂, M₃, N ja O kategooria sõidukile, mille pikkus ei ületa 6000 mm ja M₁ kategooria sõidukile võib paigaldada ühe või kaks tagurdustulelaternat. M₂, M₃, N ja O kategooria sõidukile, mille pikkus ületab 6000 mm, võib paigaldada kaks või neli tagurdustulelaternat. L2e, L5e, L6e ja L7e kategooria sõidukile võib paigaldada ühe või kaks tagurdustulelaternat. Tagurdustulelatern peab vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) tagurdustulelaterna peab paigaldama sõiduki taha ja see peab süttima ning jääma sisselülitatuks seni, kuni tagasikäik on sisse lülitatud ja mootori käivitamist juhtiv seade on sisse lülitatud. M₂, M₃, N ja O kategooria sõidukile, mille pikkus ületab 6000 mm, võib külgedele paigaldada tagurdustule lisalaternad. Külgedele paigaldatud tagurdustule lisalaternate sisselülitamiseks peab olema eraldi lüliti, need peavad jääma sisselülitatuks peale tagasikäigu väljalülitamist ja automaatselt välja lülituma, kui edasisuunas liikumise kiirus ületab 10 km/h;

3) tagurdustulelaterna kõrgus teepinnast peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 1200 mm;

4) tagurdustule tekitatud valgusvihk peab olema valge värvusega.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 210. Tagumise registreerimismärgitule latern

Nõuded: 1) M, N, L3e, L4e, L5e, L7e ja O kategooria sõidukile, välja arvatud trollile, peab paigaldama vähemalt ühe tagumise registreerimismärgitule laterna. L kategooria sõiduki tagumise registreerimistule latern võib koosneda mitmest optilisest elemendist, mis on mõeldud registreerimismärgi asukoha valgustamiseks. Tagumise registreerimismärgitule latern peab vastama valmistaja poolt ettenähtule, olema paigaldatud valmistaja poolt ettenähtud kohale ja valgustama registreerimismärki nii, et see oleks pimedal ajal loetav 25 m kauguselt;

2) tagumine registreerimismärgituli peab sisse lülituma koos lähitulede, kaugtulede ja eesmise udutuledega;

3) tagumise registreerimismärgitule tekitatud valgusvihk peab olema valge värvusega.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 211. Eesmine ääretulelatern

Nõuded: 1) alumised eesmised ääretulelaternad peab paigaldama M, N, O₃ ja O₄ kategooria sõidukile ning alates 26. veebruarist 1993. a esmregistreeritud üle 1600 mm laiusele O₁ ja O₂ kategooria sõidukile. Ülemised eesmised ääretulelaternad peab paigaldama alates 1. jaanuarist 1994. a esmregistreeritud üle 2100 mm laiusele M, N ja O kategooria sõidukile. Lubatud on paigaldada alumisi eesmisi ääretulelaternaid O kategooria sõidukile, mille laius ei ületa 1600 mm ning ülemisi eesmisi ääretulelaternaid M, N ja O kategooria sõidukile, mille laius on üle 1800 mm.

Alumise eesmise ääretulelaterna:

- a) valgusava välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi M ja N kategooria sõidukil ületada 400 mm ja O kategooria sõidukil 150 mm;
- b) valgusavade siseservade vaheline kaugus peab olema vähemalt 600 mm, kuid sõidukil, mille laius ei ületa 1300 mm, võib kaugust vähendada 400 mm-ni;
- c) kõrgus teepinnast peab olema vähemalt 350 mm, kuid ei tohi ületada 1500 mm. Kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik laternat paigaldada 1500 mm kõrgusele, võib selle paigaldada kuni 2100 mm kõrgusele.

Ülemise eesmise ääretulelaterna:

- a) valgusava välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm;
- b) kõrgus teepinnast peab olema võimalikult suur, arvestades sõiduki kereehituse eripäraga, kuid mootorsõidukil ei tohi nad asetseda tuuleklaasi ülaservast madalamal;

2) M, N ja O kategooria sõiduki eesmine ääretulelatern peab vastama valmistaja poolt ettenähtule ja selle paigaldus peab vastama E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele. Eesmise ääretule tekitatud valgusvihk peab olema valge värvusega. Erandina võib eesmise ääretule tekitatud valgusvihi värvus olla merevaigukollane sõidukil:

- a) mis on saadud pärandvarana;
- b) mis kuulub ümberasujale;
- c) mis on välisriikide diplomaatiliste esinduste ja nende välisriikide kodanikest töötajate omanduses või valduses;
- d) mis on rahvusvahelise sõjalise peakorter, välisriigi relvajõudude, tsiviilkoosseisu ja nende välisriikide kodanikest liikmete omanduses või valduses;
- e) mis on lepingulisel tööol olevate välisriikide kodanike omanduses või valduses;
- f) mis on esmregistreeritud enne 1. oktoobrit 1994. a;

3) kõik eesmised ääretuled peavad sisse lülituma koos lähituledega, kaugtuledega ja eesmistele udutuledega;

4) kui enne 1. jaanuari 1996. a esmregistreeritud L kategooria sõidukile on eesmine ääretulelatern paigaldatud, siis peab see vastama valmistaja poolt ettenähtule ja olema paigaldatud valmistaja poolt ettenähtud kohale. Alates 1. jaanuarist 1996. a esmregistreeritud L kategooria sõiduki eesmine ääretulelatern peavad vastama E-reegli nr 50 või direktiivi 97/24/EÜ nõuetele ja selle paigaldus peab vastama E-reegli nr 53 või nr 74 või direktiivi 2009/67/EÜ nõuetele;

5) kui sõidukile on järelepaigaldatud, grupeeritud või vastastiku ühendatud laternad, mis täidavad eesmise ääretule funktsiooni, võivad need põleda ainult koos sõiduki valmistaja

paigaldatud ääretuledega. Korraga võib põleda kuni neli järetpaigaldatud grupeeritud või vastastiku ühendatud laternat, seejuures mujal, kui sõiduki katusel, võib korraga põleda kuni kaks järetpaigaldatud grupeeritud või vastastiku ühendatud laternat. Järetpaigaldatud grupeeritud või vastastikku ühendatud laternates paiknevad ääretuled ei pea täitma käesolevas koodis sätestatud ääretulede paigutusnõudeid.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 212. Tagumine ääretulelatern

Nõuded: 1) M, N ja O kategooria sõidukile peab paigaldama kaks alumist tagumist ääretulelaternat. L kategooria sõidukile peab paigaldama vähemalt ühe alumise tagumise ääretulelaterna. Kui sõidukil ei ole tagumisi ülemisi ääretulelaternaid, siis võib M₂, M₃, N₂, N₃, O₂, O₃ ja O₄ kategooria sõidukile paigaldada kaks alumist tagumist ääretule lisalaternat.

Alumise tagumise ääretulelaterna:

- a) valgusava välisserva kaugus sõiduki külgservast M, N ja O kategooria sõidukil ei tohi ületada 400 mm. Nõue ei kehti lisalaterna paigaldamisele;
- b) valgusavade siseservade vaheline kaugus M₂, M₃, N₂, N₃ ja O kategooria sõidukil peab olema vähemalt 600 mm, kuid sõidukil, mille laius on väiksem kui 1300 mm, võib kaugust vähendada 400 mm-ni;
- c) kõrgus teepinnast M, N ja O kategooria sõidukil peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 1500 mm. Kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik laternat paigaldada kuni 1500 mm kõrgusele, võib selle paigaldada kuni 2100 mm kõrgusele tingimusel, et lisalaternat ei ole paigaldatud. Lisalaterna kõrgus teepinnast peab olema võimalikult suur arvestades külgservast kauguse nõudega, kere ehitust ja käitamist käsitlevate nõuetega ning laternate sümmeetriaga, kuid kohustuslikust laternast vähemalt 600 mm kõrgemal;
- d) L kategooria sõiduki alumine tagumine ääretulelatern peab olema paigaldatud valmistaja poolt ettenähtud kohale;

2) alates 1. jaanuarist 1994. a esmarestreeritud üle 2100 mm laiusele M, N ja O kategooria sõidukile, välja arvatud kabiiniga rungale, peab paigaldama kaks tagant nähtavat ülemist tagumist ääretulelaternat. Ülemisi tagumisi ääretulelaternaid on lubatud paigaldada M, N ja O kategooria sõidukile ja kabiiniga rungale, mille laius on üle 1800 mm.

M, N ja O kategooria sõiduki ülemise tagumise ääretulelaterna:

- a) valgusava välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm;
- b) kõrgus teepinnast peab olema võimalikult suur arvestades sõiduki laiust, kere ehitust ja käitamist käsitlevate nõuetega ning laternate sümmeetriaga;

3) kõik tagumised ääretuled peavad sisse lülituma koos lähituledega, kaugtuledega ja eesmistele udutuledega;

4) tagumise ääretule tekitatud valgusvihk peab olema punase värvusega. Tagumine ääretulelatern peab vastama valmistaja poolt ettenähtule.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 213. Küljeääretulelatern

Nõuded: 1) alates 1. jaanuarist 1994. a esmarestreeritud üle 6000 mm pikkusele M, N ja O kategooria sõidukile, välja arvatud kabiiniga rungale, peab paigaldama küljeääretule laternad. O kategooria sõidukil arvestatakse veotiisli pikkus pikkusmõõdu hulka. Küljeääretule latern peab vastama valmistaja poolt ettenähtule.

Küljeääretule laternat võib paigaldada:

- a) enne 1. jaanuarit 1994. a esmarestreeritud üle 6000 mm pikkusele M, N ja O kategooria sõidukile;
- b) M, N ja O kategooria sõidukile, mille pikkus ei ületa 6000 mm;
- c) kabiiniga rungale;

2) sõiduki mõlemal küljel, pikkuse keskmisel kolmandikul, peab olema vähemalt üks küljeääretule latern ja kõige eesmine küljeääretule latern ei tohi sõiduki esiservast olla kaugemal kui 3000 mm. Kõrvutiasuvate küljeääretule laternate vahekaugus ei tohi ületada 3000 mm. Kui kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik vahekauguse nõuet täita, võib vahekaugust suurendada kuni 4000 mm-ni. Kõige tagumine küljeääretule latern ei tohi sõiduki tagaosast olla kaugemal kui 1000 mm. Kui alla 6000 mm pikkusele sõidukile või kabiiniga rungale on paigaldatud küljeääretule latern, siis piisab ühest küljeääretule laternast pikkuse esimesel või viimasel kolmandikul;

3) küljeääretule laterna kõrgus teepinnast peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 1500 mm. Kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik laternat paigaldada kuni 1500 mm kõrgusele, võib selle paigaldada kuni 2100 mm kõrgusele;

4) küljeääretule tekitatud valgusvihk peab olema merevaigukollase värvusega. Erandina võib kõige tagumise küljeääretule tekitatud valgusvihi värvus olla punane, kui küljeääretule latern on grupeeritud, kombineeritud või vastastikku ühendatud tagumise alumise ääretulelaternaga või tagumise ülemise ääretulelaternaga või tagumise udulelaternaga või piduritulelaternaga või tagumise helkuriga või on osaks tagumise helkuri valgust kiirgavast pinnast;

5) kõik küljeääretuled peavad sisse lülituma koos kaugtuledega, lähituledega ja eesmist uduledega.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 214. Suunatulelatern

Nõuded: 1) M ja N kategooria sõidukile peab paigaldama kaks eesmist ja kaks tagumist suunatulelaternat. O kategooria sõidukile peab paigaldama kaks tagumist suunatulelaternat. M ja N kategooria sõidukile peavad olema paigaldatud külgmised suunatulelaternad, kui sõiduki valmistaja on need ette näinud. M₂, M₃, N₂, N₃, O₂, O₃ ja O₄ kategooria sõidukitele on lubatud täiendavalt paigaldada kaks tagumist suunatule lisalaternat. L_{3e}, L_{4e}, L_{5e}, L_{7e} ning kerega L_{2e} ja L_{6e} kategooria sõidukile peab paigaldama kaks eesmist ja kaks tagumist suunatulelaternat. L_{1e} ning kereta L_{2e} ja L_{6e} kategooria sõidukile võib paigaldada kaks eesmist ja kaks tagumist suunatulelaternat Suunatulelatern peab vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) M, N ja O kategooria sõiduki kohustusliku suunatulelaterna kõrgus teepinnast peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 1500 mm. Kui sõiduki kereehituse eripära

tõttu ei ole võimalik laternat paigaldada kuni 1500 mm kõrgusele ning kui lisalaternat ei ole paigaldatud, võib selle paigaldada kuni 2100 mm kõrgusele. Suunatule lisalatern peab kohustuslikust suunatulelaternast olema vähemalt 600 mm kõrgemal. L kategooria sõidukil peab suunatulelaterna kõrgus teepinnast olema vähemalt 350 mm, kuid ei tohi ületada 1200 mm;

3) M, N ja O kategooria sõiduki suunatulelaterna valgusava välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm. Nõue ei kehti lisalaterna paigaldamisele. M, N ja O kategooria sõiduki suunatulelaternate valgusavade siseservade vaheline kaugus peab olema vähemalt 600 mm, kuid sõidukil, mille laius on väiksem kui 1300 mm, võib kaugust vähendada 400 mm-ni. L kategooria sõidukite suunatulelaternate valgusavade siseservade vaheline kaugus peab olema:

- a) L1e ja L3e kategooria sõiduki eesmistel 240 mm ja tagumistel 180 mm;
- b) L4e kategooria sõidukil – 600 mm;
- c) L2e, L5e, L6e ja L7e kategooria sõidukil – 500 mm;

4) külgmiste suunatulede valgusavade vaheline kaugus ning kaugus sõiduki esiservast ei tohi ületada 1800 mm. Erandina võib eelnimetatud suurust suurendada 2500 mm võrra kõigil M₁ ja N₁ kategooria sõidukitel. Ülejäänud kategooria sõidukitel võib eelnimetatud suurust suurendada 2500 mm juhul kui sõiduki kereehituse eripärade tõttu ei ole tagatud E-reeglis nr 48 sätestatud minimaalsed nähtavusnurgad;

5) suunatule sisselülitus peab olema sõltumatu teistest laternatest. Kõigi ühe külje suunatulede lülitus peab toimuma ühe lülitusseadmega. Mitte üle 6000 mm pikkustel M₁ ja N₁ kategooria sõidukitel võivad koos suunatuledega vilkuda sama külje merevaigukollased küljeääretuled;

6) suunatule tekitatud valgusvihk peab olema merevaigukollase värvusega. Tagumise suunatule tekitatud valgusvihi värvus võib olla punane sõidukil:

- a) mis on saadud pärandvarana;
- b) mis kuulub ümberasujale;
- c) mis on välisriikide diplomaatiliste esinduste ja nende välisriikide kodanikest töötajate omanduses või valduses;
- d) mis on rahvusvahelise sõjalise peakorter, välisriigi relvajõudude, tsiviilkoosseisu ja nende välisriikide kodanikest liikmete omanduses või valduses;
- e) mis on lepingulisel tööol olevate välisriikide kodanike omanduses või valduses;

7) suunatule vilkumissagedus peab olema 90 ± 30 korda minutis.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 215. Ohutuled

Nõuded: 1) alates 1. jaanuarist 1994. a esmregistreeritud M, N ja O kategooria sõidukil peab olema ohutulede süsteem. Ohutuledena lülitatakse üheaegselt vilkuma kõik suunatuled (vt kood 214). Ohutulede arv, asukoht, vilkumise sagedus ja tekitatud valgusvihi värvus peab vastama koodis 214 esitatud nõuetele;

2) ohutulesid peab olema võimalik sisse lülitada nii töötava kui ka mittetöötava mootori korral.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 216. Armatuurlaua märgulamp

Nõuded: 1) M ja N kategooria sõidukil peavad olema:

- a) kaugtulede sisselülitatuse märgulamp;
- b) suunatulede töökorras oleku märgulamp;
- c) ohutulede sisselülitatuse märgulamp, kui ohutulede süsteem on paigaldatud. Ohutulede sisselülitatuse märgulampi võib asendada suunatulede töökorras oleku märgulamp;
- d) tagumise udotule sisselülitatuse märgulamp, kui tagumine udotulelatern on paigaldatud;
- e) õhkpidurite rikke märgulamp, kui sõidukil on õhkpidurid;
- f) ABS pidurite rikke märgulamp, kui sõidukil on ABS pidurid;

2) L kategooria sõidukil peab olema:

- a) kaugtulede sisselülitatuse märgulamp – L3e ja L4e kategooria sõidukil;
- b) ohutulede sisselülitatuse märgulamp, kui ohutulede süsteem on paigaldatud;
- c) tagumise udotule sisselülitatuse märgulamp, kui tagumine udotulelatern on paigaldatud;

3) armatuurlaua märgulambid peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 217. Nurgalatern

Nõuded: 1) M ja N kategooria sõidukile võib vastavalt E-reegli nr 48 nõuetele paigaldada kaks E-reegli nr 119 nõuetele vastavat nurgalaternat;

2) nurgalaterna tule tekitatud valgusvihk peab olema valge värvusega ja nurgalaternale peab olema kantud tüübikinnituse tähise ühe osana tähis K.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 218. Töötulelatern

Nõuded: 1) töötulelaterna paigutus peab võimaldama piisavalt valgustada töökohta, kuid ei tohi pimestamisega tekitada liiklusohutlikku olukorda;

2) töötulelatern võib olla teisaldatav;

3) töötule, välja arvatud alarm- ja jälitussõidukil kasutatava, valgus peab olema hajutatud hajutava mustriga laterna klaasi või sarnast funktsiooni täitva tehnoloogia abil. Töötulelatern ei tohi olla sõiduki valgustus- ja valgussignaalseadmena kasutatava laterna tähistust. Töötule tekitatud valgusvihk peab olema valge või valikkollase värvusega;

4) töötule lülitamine peab toimuma eraldi lülitiga ja mootorsõiduki armatuurlaul peab olema selle sisselülitatuse märgulamp.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 219. Alarmsõiduki vilkur, märgutuli ja lisamärgistus

Nõuded: 1) vilkuri, märgutule ja lisamärgistuse paigaldus alarmsõidukile peab vastama liikluseaduse § 84 lõike 6 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud nõuetele. Alarmsõiduki vilkurit ja märgutulid või nende kombinatsioone ning lisamärgistust on keelatud kasutada teistel sõidukitel;

2) alarmsõiduki vilkuri minimaalne valgustugevus peab valgel ajal olema vähemalt 105 cd ning pimedal ajal vähemalt 42 cd. Vilkur ja märgutuli peavad vilkuma sagedusega vähemalt 2 korda sekundis.

3) alarmsõiduki lisamärgistuseks ei tohi kasutada valgustpeegeldavat materjali, mis peegeldab valgust rohkem tagasi, kui E-reegli nr 104 C – klassi kohane valgustpeegeldav materjal.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 220. Kollane vilkur

Nõuded: 1) kollase vilkuri kasutamine sõidukil peab vastama liikluseaduse § 44 toodud nõuetele;

2) üksik paikne kollane vilkur peab asetsema sõiduki pikiteljel või sõiduki ehituse iseärasustest tingituna võimalikult selle lähedal ning selle valgus peab olema nähtav igas horisontaalsuunas;

3) üksiku paikse kollase vilkuri võib asendada mitme kollase vilkuri kombinatsiooniga, mis peab asetsema sümmeetriliselt sõiduki pikitelje suhtes, või vilkuripaneeliga, mis peab asetsema juhi ja kaassõitja kohal;

4) üle 6 m pikkusel sõidukil peab pikiteljel või võimalikult selle lähedal, kuid mitte kaugemal kui 1,2 m sõiduki tagaseinast olema kollane lisavilkur. Lisavilkur võib olla paigaldatud ka teel töötava sõiduki väljaulatuvale tööorganile;

5) kereta L kategooria sõidukil peab kollane vilkur asetsema sõiduki taga teleskoopvarda või aluse küljes nii, et selle valgus on nähtav igas horisontaalsuunas;

6) kollane vilkur peab vilkuma sagedusega 2 kuni 4 korda sekundis ning vilkuri minimaalne valgustugevus peab olema valge ajal 230 cd ja pimedal ajal 100 cd;

7) kollane vilkur peab vastama E-reegli nr 65 nõuetele.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 221. Autorongi tunnusmärk

Nõue: autorongi vedukile, välja arvatud autorongile, mille vedukiks on M₁ või N₁ kategooria sõiduk, peab paigaldama autorongi tunnusmärgi, milleks on üks kollast valgust kiirgav latern või kolm mootorsõiduki pikiteljega risti olevas reas asuvat kollast või valget valgust kiirgavat laternat. Autorongil, mille vedukil on ülemised eesmised ääretulelaternad, ei ole autorongi tunnusmärk kohustuslik.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 222. Helkur

Nõuded: 1) O kategoria sõidukile ja sellisele M ja N kategoria sõidukitele, millel kõik peegeldiga eesmised laternad on peitlaternad, peab sõiduki ette paigaldama kaks mittekolmnurkset eesmist helkurit. Täiendavalt on lubatud paigaldada kaks mittekolmnurkset eesmist helkurit ja helkurmaterjale tingimusel, et need ei vähenda kohustuslike valgustus- ja valgussignaalseadmete tõhusust, kusjuures helkurid ei pea täitma kõrguse ja laiuse tingimusi. Ülejäänud M ja N kategoria sõidukitele on mittekolmnurksete helkurite paigaldamine sõiduki ette vabatahtlik. L1e kategoria sõidukile võib ette paigaldada ühe mittekolmnurkse helkuri. L2e, L3e, L4e, L5e, L6e ja L7e kategoria sõiduki ette on helkurite ja helkurmaterjalide paigaldamine keelatud;

2) O kategoria sõidukile ja üle 6000 mm pikkusele M ja N kategoria sõidukile peab paigaldama külgmise mittekolmnurkse helkuri. Nende arv peab olema selline, et mõlemal küljel oleks täidetud pikisuunalise asetuse nõuded. Täiendavalt on lubatud paigaldada kaks mittekolmnurkset külgmist helkurit, mis ei pea täitma kõrguse ja laiuse tingimusi ning helkurmaterjale tingimusel, et need ei vähenda kohustuslike valgustus- ja valgussignaalseadmete tõhusust. L1e kategoria sõidukile peab mõlemale sõiduki küljele paigaldama ühe või kaks mittekolmnurkset helkurit. L2e, L3e, L4e, L5e, L6e ja L7e kategoria sõidukile ja ülejäänud M ja N kategoria sõidukitele on külgmiste mittekolmnurksete helkurite paigaldamine vabatahtlik;

3) M ja N kategoria sõidukile peab taha paigaldama kaks mittekolmnurkset tagumist helkurit. Täiendavalt on lubatud paigaldada kaks mittekolmnurkset tagumist helkurit ja helkurmaterjale tingimusel, et need ei vähenda kohustuslike valgustus- ja valgussignaalseadmete tõhusust, kusjuures täiendavad helkurid ei pea täitma kõrguse ja laiuse tingimusi. O kategoria sõidukile võib paigaldada kaks mittekolmnurkset tagumist helkurit tingimusel, et need on grupeeritud teiste tagumiste valgustus- ja valgussignaalseadmetega. Alates 1. jaanuarist 1996. a esmarestreeritud L1e kategoria sõidukile peab taha paigaldama ühe ning L2e, L3e, L5e, L6e ja L7e kategoria sõidukile peab taha paigaldama ühe või kaks mittekolmnurkset tagumist helkurit, kusjuures L2e ja L6e kategoria sõidukile, mis on üle 1000 mm lai ja L4e kategoria sõidukil, peab taha paigaldama kaks mittekolmnurkset tagumist helkurit;

4) O kategoria sõidukile peab taha paigaldama kaks kolmnurkset tagumist helkurit. Täiendavalt on lubatud paigaldada kaks kolmnurkset tagumist helkurit ja helkurmaterjale tingimusel, et need ei vähenda kohustuslike valgustus- ja valgussignaalseadmete tõhusust, kusjuures täiendavad helkurid ei pea täitma kõrguse ja laiuse tingimusi. M, N ja L kategoria sõidukile on kolmnurksete helkurite paigaldamine keelatud;

5) M, N ja O kategoria sõiduki helkuri välisserva kõrgus teepinnast peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 900 mm. Juhul kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik helkurit paigaldada kuni 900 mm kõrgusele, võib seda paigaldada kuni 1500 mm kõrgusele;

6) L1e kategoria sõiduki mittekolmnurkse eesmise helkuri välisserva kõrgus teepinnas peab olema vähemalt 400 mm, kuid ei tohi ületada 1200 mm. L kategoria sõiduki mittekolmnurkse tagumise helkuri välisserva kõrgus teepinnas peab olema vähemalt 250

mm ja mittekolmnurkse külgmise helkuri välisserva kõrgus teepinnas peab olema vähemalt 300 mm, kuid mõlemal juhul ei tohi ületada 900 mm;

7) M ja N kategooria sõiduki eesmise ja tagumise helkuri välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm. O kategooria sõiduki tagumise helkuri välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm ja eesmise helkuri välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 150 mm. M₂, M₃, N₂ ja N₃ kategooria sõiduki eesmiste ja tagumiste helkurite siseservade vaheline kaugus peab olema vähemalt 600 mm, kuid sõidukil, mille laius on väiksem kui 1300 mm, võib kaugust vähendada 400 mm-ni. Kui L kategooria sõidukile on paigaldatud üks tagumine helkur, siis peab see asuma sõiduki pikikesktaapinnal. Kui L kategooria sõidukile on paigaldatud kaks tagumist helkurit, siis helkurite välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm ja helkurite siseservade vaheline kaugus peab olema vähemalt 500 mm, kuid sõidukil, mille laius on väiksem kui 1300 mm, võib kaugust vähendada 400 mm-ni;

8) üle 6000 mm pikkusel M ja N kategooria sõidukil ning kõigil O kategooria sõidukitel peab mõlema külje keskmisel kolmandikul olema vähemalt üks külgmise helkur. Kõige eesmise külgmise helkuri välisserv ei tohi sõiduki esiservast olla kaugemal kui 3000 mm, kusjuures O kategooria sõidukil arvestatakse ka tiisli pikkust. Kõige tagumise külgmise helkuri välisserv ei tohi sõiduki tagaservast olla kaugemal kui 1000 mm. M₂, M₃, N₂, N₃ ja O kategooria sõidukil ei tohi kõrvutiasetsevate külgmiste helkurite siseservade vahekaugus ületada 3000 mm. Juhul kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik nõutavat helkurite vahekaugust tagada, võib vahekaugust suurendada 4000 mm-ni. Kui M ja N kategooria sõidukil, mille pikkus ei ületa 6000 mm, on külgmised helkurid paigaldatud, piisab ühest helkurist sõiduki pikkuse esimesel kolmandikul või ühest tagumisel kolmandikul;

9) mittekolmnurkne helkur peab olema sellise suurusega, et mahub 200 mm läbimõõduga ringi ja selle kuju ei tohi meenutada numbrit, tähte ega kolmnurka, välja arvatud tähti O, I, U ja numbrit 8. Kolmnurkne helkur peab olema võrdkülgse kolmnurga kujuline küljepikkusega 150–200 mm;

10) helkuri värvus peab olema eesmisel valge, tagumisel punane ja külgmisel merevaigukollane. L3e kategooria sõidukitel võib külgmise tagumise helkuri värvus olla punane;

11) kui M₂, M₃, N, O₂, O₃, O₄ kategooria sõidukile on paigaldatud nähtavamaks tegemise märgistus (linthelkur), siis peab see vastama E-reeglite nr 48 ja nr 104 nõuetele. Sellise märgistuse paigaldamine M₁, O₁ ja L kategooria sõidukile on keelatud;

12) sõidukile võib paigaldada valguspeegeldavat erimärgistust (reklaamid, logod, eraldusmärgised või tähed). Kui sõidukile on paigaldatud valgustpeegeldav erimärgistus, siis kasutatavad materjalid peavad vastama E-reegli 104 nõuetele. Sõiduki esiosale ei ole lubatud paigaldada punast tooni ja sõiduki tagaosale valget tooni valgustpeegeldavat erimärgistust;

13) kui valgustpeegeldav materjal on paigaldatud vähemalt 2 m² suurusele alale sõiduki esiosale, tagaosale või küljele, võib kasutada materjali, millele on kantud rahvusvahelise tüübikinnituse tähise juurde tähis E. Kui valgustpeegeldav materjal on paigaldatud väiksemale kui 2 m² suurusele alale sõiduki esiosale, tagaosale või küljele, võib kasutada materjali, mille rahvusvahelise tüübikinnituse tähise juures on tähis D või D/E;

14) valgustpeegeldavale märgistusele peab olema kantud rahvusvahelise tüübikinnituse tähise juurde tähis:

C – nähtavamaks tegemise kontuurmärgistus;

D – valgustpeegeldav erimärgistus summaarse alaga alla 2 m²;

E – valgustpeegeldav erimärgistus summaarse alaga üle 2 m²;

D/E – valgustpeegeldav erimärgistus;

15) alarmsõiduki tähistamisel võib kõrvale kalduda käesoleva koodi punktide 14, 15 ja 16 nõuetest. Alarmsõiduki tähistamiseks ei tohi kasutada valgustpeegeldavat materjali, mis peegeldab valgust rohkem tagasi, kui E-reegli nr 104 C – klassi kohane valgustpeegeldav materjal.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 223. Valgusreklaamseade

Nõuded: 1) M₁ ja N₁ kategooria sõidukile võib valgusreklaamseadme paigaldada ainult sõiduki katusele nii, et kirjed ja pildid paiknevad sõiduki pikiteljesuunaliselt. M₂, M₃, N₂ ja N₃ kategooria sõidukile võib valgusreklaamseadme paigaldada ainult tuuleklaasi ülaservast kõrgemale;

2) valgusreklaamseadme välispinnad ja detailid peavad vastama lisa 1 koodi 604 punktides 2 ja 3 toodud nõuetele ning olema valmistatud ohutust, purunemisel teravaid ja lõikavaid kilde mitteandvast materjalist. Valgusreklaamseade peab olema paigaldatud valmistaja juhendi kohaselt ning selle kinnitused peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule;

3) valgusreklaamseadme valgustus peab olema hajus ning peab olema välditud teiste liiklejate pimestamine. Valgustus peab vastama koodis 224 toodud nõuetele ning see ei tohi vähendada kohustuslike valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmete tõhusust. Elektriühendused peavad olema sellised, et valgusreklaamseadme valgustus töötab ühtlasel režiimil ning seda saab sisse ja välja lülitada sõltumata teistest valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmetest;

4) valgusreklaamseadmes kasutatavad kirjed ja pildid ei tohi olla liikuvad.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 224. Punase tule nähtavus ettepoole ja valge tule nähtavus tahapoole

Nõue: 25 m kauguselt ei tohi olla eest nähtav mitte ükski punane tuli ja tagant mitte ükski valge tuli, välja arvatud tagurdustuli ja alarm- ja jälitussõiduki vilkur ja märgutuli. Lisaks ei arvestata selle juures sõiduki salongi paigaldatud valgustusseadmete poolt kiirgavat valgust. Tule nähtavust vaadatakse teepinnast kõrguste vahemikus 1 m kuni 2,2 m (vt lisa 1 joonis 6).

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 225. Sõiduki küljepinnast väljaulatuva veose tähistamine

Nõue: sõiduki külgpinnast väljaulatuv veos tähistatakse eest valge või kollase tulega ja tagant punase tulega. Laternad paigaldatakse veose laiuselt kergesti painduva varda või veose külge.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 226. Väline kohtvalgustus

Nõuded: 1) välise kohtvalgustuse laternate paigaldamine mootorsõidukitele on vabatahtlik. Välise kohtvalgustuse laternate arv, paigaldamise nõuded ja muud nõuded peavad täitma E-reegli nr 48 nõuded ning koodi 225 nõuded;

2) väline kohtvalgustus võib põleda, kui sõiduk seisab ja on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:

- a) mootor ei tööta;
- b) juhi või kõrvalistuja uks on lahti;
- c) veoseruumi uks on avatud.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 227. Tagumine avariiohusignaali

Nõue: sõidukile võib paigaldada E-reegli nr 48 kohase tagumise avariiohusignaali.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 228. Manööverdamisetule laternad

Nõue: manööverdamisetule laternate paigaldamine sõidukile on vabatahtlik. Manööverdamisetule laternate arv, valgusvihi suund, elektriühendused ja muu peab vastama E-reegli nr 48 nõuetele.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Grupp 3 Juhtimisseadmed

Kood 301. Üldnõuded juhtimisseadmetele

Nõuded: 1) mootorsõiduki juhtimisseadmed peavad olema keskpikiteljest vasakul pool või keskpikiteljel. Erandina võivad juhtimisseadmed olla keskpikiteljest paremal poolel mootorsõidukil:

- a) mis on saadud pärandvarana;
- b) mis kuulub ümberasujale;
- c) mis on valmistatud või esmakordselt kasutusele võetud enne 1. jaanuarit 1984. a.;
- d) mis on 30- aastane ja vanem;

Maanteeamet võib põhjendatud juhtudel lubada kasutada mootorsõidukit, mille juhtimisseadmed on keskpikiteljest paremal poolel, kui mootorsõiduk on ette nähtud posti ja kauba jaotamisel või kogumisel või eriotstarbelist mootorsõidukit, mis on ette nähtud jäätmete kogumisel ja äraveol või teehooldustöödel;

2) neljateljelistel mootorsõidukitel peab lisaks esimesele juhtteljele olema juhitav veel vähemalt üks kolmest ülejäänud teljest;

3) sõiduki juhtimisseadmed peavad olema töökorras. Juhtimisseadmed peavad pöörduma sujuvalt, ilma kinnijäämisteta ja vibratsioonita. Juhtimisseadmete osadel ei tohi olla pragusid, jääkdeformatsioone ja vigastusi.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 302. Rooliratas

Nõuded: 1) Rooliratas peab olema kindlalt kinnitatud. Rooliratas ei tohi olla omavalmistatud, ümberehitatud, kahjustunud ja selle olulisi osi ei tohi remontida;

2) mitmel mootorsõiduki tüübil kasutatav rooliratas («*general steering control*») peab omama valmistaja tõendit selle kohta, millisele mootorsõiduki tüübile on rool sobiv. Turvapadjaga rooliratta asendamine ilma turvapadjata roolirattaga on keelatud.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 303. Ohutu roolimehhanism

Nõue: alates 1. jaanuarist 1990. a esmarestreeritud M_1 ja N_1 kategooria sõiduki, välja arvatud sõidukid, mille rooliratas asub esiteljest eespool, roolivõlli ehituses peab olema ohutuselement, mis tagab kokkupõrkel roolivõlli deformeerumise või purunemise ja pöördumise juhi kehast kõrvale.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 304. Roolimehhanism

Nõue: roolimehhanism peab olem kindlalt kinnitatud sõiduki sellisele osale, mis on võimeline piisava varuga taluma juhtimisseadme poolt tekitavaid jõude.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 305. Esirataste pöördepiirikud

Nõue: esirataste pöördepiirikud peavad välistama olukorra, kus maksimaalse pöördenurga ulatuses rattad või roolihoovastik piiravad ettenähtud nurka.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 306. Roolihoovastiku liigendid

Nõue: roolihoovastiku liigendites ei tohi olla ülemäärast lõtku. Lõtku ei loeta liigendi amortiseerivat liikumist.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 307. Rooliratta vabakäik

Nõue: rooliratta vabakäik peab olema:

- a) M_1 ja N_1 kategooria sõidukil $\leq 10^\circ$;
- b) M_2 , M_3 , N_2 ja N_3 kategooria sõidukil $\leq 20^\circ$.

Kui valmistaja on ette näinud väiksemad väärtused, siis peab rooliratta vabakäik vastama valmistaja poolt ettenähtule.

Nõuet ei rakendata sõidukile:

- a) mis on valmistatud või esmakordselt kasutusele võetud enne 1. jaanuarit 1984. a;
- b) mis on 30-aastane ja vanem.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 308. Roolivõlli laagrid

Nõuded: 1) [Kehtetu]

- 2) roolivõllid peavad pöörduma ühtlaselt, sujuvalt ja ei tohi kinni kiiluda.

Kontrollimine: vaatluse ja rooli pööramisega või mõõtevahendiga.

Kood 309. Koostu porikaitse

Nõue: koostu porikaitse peab olema töökorras ja vigastusteta.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 310. Roolivõimendi

Nõuded: 1) hüdrovõimendi peab olema nõutava tasemeni õliga täidetud ja ei tohi lekkida;

- 2) pneumaatilised võimendid ei tohi pihkuda, nende voolikud peavad olema pragudeta ja murenemise tunnusteta. Torud ei tohi olla ohtlikult korrodeerunud;

- 3) elektrivõimendite ühendusjuhtmed peavad olema korralikult kinnitatud, juhtmed vigastamata ja klemmid või pistikud korralikult ühendatud ning kinnitatud;

- 4) võimendi juhtklapi rikke korral peab olema võimalik mootorsõidukit käsitsi juhtida;

- 5) jõusilinder ei tohi lekkida ega pihkuda;

6) [Kehtetu]

- 7) voolikud peavad olema töökorras ja ei tohi lekkida ega pihkuda;

- 8) võimendi õlipumba rõhk peab vastama valmistaja poolt ettenähtule ja pump ei tohi lekkida;

- 9) roolivõimendi õliradiaator ei tohi lekkida.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 311. Ratta lõtk

Nõue: ratta lõtkud ei tohi olla suuremad valmistaja poolt ettenähtust või, andmete puudumisel, ei tohi olla suuremad kui:

- a) kuni 17" nimiläbimõõduga velje korral – 5,0 mm;
- b) 17" ... 20" nimiläbimõõduga velje korral – 7,0 mm;
- c) üle 20" nimiläbimõõduga velje korral – 9,0 mm.

Ratta lõtku A (vt lisa 1 joonis 7) mõõdetakse rehvi mustri servalt.

Nõuet ei rakendata sõidukile:

- a) mis on valmistatud või esmakordselt kasutusele võetud enne 1. jaanuarit 1984. a;
- b) mis on 30-aastane ja vanem.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 312. Käänmik (käändtelg), rooli- ja pendelhoob ning nende liigendid

Nõue: käänmik (käändtelg), rooli -ja pendelhoob ning nende liigendid peavad olema kindlalt kinnitatud ning nendes ei tohi olla märgatavat lõtku, pragusid ja jääkdeformatsioone. Lõtkuks ei loeta liigendi amortiseerivat liikumist.

Kontrollimine: vaatluse või mõõtevahendiga.

Kood 313. Rooliamortisaator

Nõue: rooliamortisaator peab olema töökorras ja ei tohi lekkida.

Kontrollimine: vaatluse või mõõtevahendiga.

Kood 314. L kategooria sõiduki roolikann

Nõue: lõtk L kategooria sõiduki roolikannu laagrites ei tohi ületada valmistaja poolt ette nähtud suurust. Käänmikjuhtimisega esirattal ei tohi olla liigendites märgatavaid lõtke.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 315. L kategooria sõiduki esiratas

Nõue: kui esiratas on kodaratega, peavad kodarad olema kinnitatud ja pingutatud. Esiratas ei tohi viskuda ja laagrites ei tohi olla tuntavat lõtku. Esiratta telg peab olema kindlalt kinnitatud.

Kontrollimine: vaatlusega.

Grupp 4 Piduriseade

Kood 401. Üldnõuded piduriseadmele

Nõuded: 1) [Kehtetu]

2) piduriseade ei tohi olla ohtlikult korrodeerunud ja peab töötama nõutava efektiivsusega;

3) seisupidur peab olema otsese ja püsiva mehaanilise toimega sõiduki ratastele;

4) [Kehtetu]

5) sõidupiduriga pidurdamisel ei tohi ühel teljel paiknevate rataste pidurdusjõud erineda omavahel rohkem kui 30 %;

6) sõidupidur peab toimima kõikidele sõiduki ratastele;

7) O₁ kategooria haagisel ei ole pidurid kohustuslikud. Olemasolu korral peavad need vastama O₂ kategooria haagisele kehtestatud nõuetele;

8) O₂ kategooria haagistel on lubatud inertspidurid (pealejooksupidurid). Poolhaagisel on inertspidurid keelatud;

9) O₃ ja O₄ kategooria haagistel on inertspidurid keelatud;

10) pidurid peavad toimima kõikidele haagise ratastele;

11) autorongi katkemise korral peab piduriseade tagama haagise automaatse pidurdamise. See nõue ei kehti O₁ kategooria haagisele, mille tiisel peab vedukiga olema kinnitatud lisaks haakeseadmele veel trossi, keti jms, mis ei lase tiisliit maha kukkuda ja tagab haagise juhitavuse;

12) haagisel, millel on sõidupidur nõutav, peab olema käsipidur, mida on võimalik lülitada väljast. Sõitjate veohaagise käsipidur peab olema lülitatav ka haagise seest. Nõue ei kehti haagistele, millel on vedruakudega seisupidur;

13) õhkpiduriga haagise ühendamisel vedukiga peavad selle pidurid automaatselt lülituma töörežiimi;

14) Maanteeamet võib põhjendatud juhtumitel anda loa käesoleva koodi nõuetele mittevastava sõiduki kasutamiseks. Nõuet rakendatakse sõidukile:

a) mis on valmistatud või esmakordselt kasutusele võetud enne 1. jaanuarit 1984. a;

b) mis on 30-aastane ja vanem;

15) kui haagise pidurisüsteem vajab toimimiseks ühendust mootorsõiduki pidurisüsteemiga, peavad mootorsõiduki ja haagise pidurisüsteemid ühilduma.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 402. Pidurite, vedrustuse ja tarvitite kontuurid

25

Nõuded: 1) pidurite, vedrustuse ja tarvitite kontuurid ei tohi lekkida ega pihkuda;

2) pidurite, vedrustuse ja tarvitite kontuurid ei tohi olla ohtlikult korrodeerunud;

3) pidurite, vedrustuse ja tarvitite kontuurid ei tohi olla valesti remonditud (jätkatud keevitamisega, jootmisega vms viisil).

Kontrollimine: vaatluse ja seebiveega.

Kood 403. Sõiduki rataste pidurdusjõudude summa suhe sõiduki massist teepinnale põhjustatud koormusesse sõidupiduriga pidurdamisel ja sõiduki aeglustus pidurdamisel

Nõuded: 1) sõiduki rataste pidurdusjõudude summa suhe sõiduki massist teepinnale põhjustatud koormusesse (njuutonites) sõidupiduriga pidurdamisel või keskmine aeglustus (m/s^2) sõidupiduriga pidurdamisel peab vastama lisa 1 tabelis 2 toodud nõuetele;

2) pidurikatse tuleb sooritada algkiiruselt vähemalt 30 km/h kuni seismajäämiseni;

3) haagise keskmine aeglustus sõidupiduriga pidurdamisel leitakse arvutuslikult veduki ja autorongi aeglustuse võrdlemisel järgmiselt:

$$a_h = a_a \left(1 + \frac{m_v}{m_h} \right) - a_v \frac{m_v}{m_h}$$

a_h – haagise keskmine aeglustus pidurdamisel (m/s^2)

a_a – autorongi keskmine aeglustus pidurdamisel (m/s^2)

a_v – veduki aeglustus pidurdamisel (m/s^2)

m_v – veduki tühihõõnmass (kg)

m_h – haagise tühihõõnmass (kg)

4) pidureid ei loeta korrasolevaks, kui juht peab pidurdamise ajal liikumisteedkonda korrigeerima.

Kontrollimine: vaatluse või mõõtevahendiga.

Kood 404. [Kehtetu]

Kood 405. Seisupidur

Nõuded: 1) seisupidur peab toimima sõiduki mõlemal küljel paiknevatele ratastele;

2) seisupiduriga pidurdamisel ei tohi rataste pidurdusjõudude suhe sõiduki massist teepinnale põhjustatud koormusesse (njuutonites) olla väiksem kui:

a) kõigil sõidukitel – 16 %;

b) autorongil – 12 %;

3) seisupiduriga pidurdamisel ei tohi sõiduki keskmine aeglustus olla väiksem, kui $1,57 m/s^2$.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 406. Pealejooksupidur (inertspidur)

Nõue: pealejooksupidur peab olema töökorras ja ei tohi lekkida.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 407. Blokeerumatu pidur (ABS, EBS)

Nõuded: (1) kui blokeerumata piduri on ette näinud sõiduki valmistaja, siis see peab toimima;

2) pidurdamisel ei tohi sõiduk muuta suunda ka libedal teel.

Kontrollimine: vaatluse, proovisõidu ja mõõtevahendiga.

Kood 408. Pidurilink, -hoob, -pedaal ja –tross

Nõue: seisupiduri hooba lukustav seade peab olema töökorras.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 409. Piduritrummel ja -ketas

Nõue: piduritrumlis ja pidurikettas ei tohi olla pragusid ning kinnitusdetailide vigastusi.

Kontrollimine: vaatlusega ja vasaraga.

Kood 410. Piduriklotsi kate

Nõue: 1) vahetatavad piduriklotsi katted peavad olema sõiduki valmistaja poolt ettenähtud materjalist ja alates 31. märtsist 2001. a ei tohi sisaldada asbesti;

2) piduriklotsi katted ei tohi olla õhemad valmistaja poolt ettenähtust.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga

Kood 411. Pidurivõimendi, piduri peasilinder ja ratta töösilinder

Nõue: pidurivõimendi, piduripeasilinder ja rattatöösilinder peavad olema töökorras ja ei tohi lekkida.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 412. Aeglusti

Nõue: aeglusti peab vastama valmistaja poolt ettenähtule ja olema töökorras.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 413. Kompressor

Nõuded: 1) hiljemalt 6 min möödudes käivitamisest peab haagiseta mootorsõiduki õhusüsteemi pidurikontuurides tõusma rõhk 65 %-st kuni 100 %-ni nimirõhust;

2) hiljemalt 9 min möödudes käivitamisest peab autorongi õhusüsteemi pidurikontuurides tõusma rõhk 65 %-st kuni 100 %-ni nimirõhust;

3) hiljemalt 8 min möödudes käivitamisest peab haagiseta mootorsõiduki tarvitite kontuuris rõhk tõusma nimirõhuni;

4) hiljemalt 11 min möödudes käivitamisest peab autorongi tarvitite kontuuris rõhk tõusma nimirõhuni.

5) käesoleva koodi nõudeid ei rakendata sõidukile:

a) mis on valmistatud või esmakordselt kasutusele võetud enne 1. jaanuarit 1984. a.;

b) mis on 30-aastane ja vanem.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 414. Rõhuregulaator

Nõue: rõhuregulaator peab vastama valmistaja poolt ettenähtule ja hoidma nimirõhku.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 415. Õhusüsteemi manomeeter või rõhulangule toimiv hoiatusseade

Nõue: õhusüsteemi manomeeter või rõhulangusele toimiv hoiatusseade peab toimima vastavalt valmistaja poolt ettenähtud täpsuse piirides.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 416. Pidurdusjõu regulaator (ALB) või pidurdusrõhu piirdeklapp

Nõue: pidurdusjõu regulaator või pidurdusrõhu piirdeklapp peab vastama valmistaja poolt ettenähtule ja koormata sõiduki pidurdamisel ei tohi pidurdusjõu regulaatoriga või pidurdusrõhu piirdeklappiga kontuuris rõhk tõusta üle valmistaja poolt ettenähtu.

Kontrollimine: vaatluse, mõõtevahendi ja seebiveega.

Kood 417. Õhusüsteemi kontrollventiil

Nõuded: 1) õhusüsteemi kontrollventiil peab vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) õhusüsteemi kontrollventiil peab olema töökorras ja ei tohi pihkuda.

Kontrollimine: vaatluse, seebivee ja mõõtevahendiga.

Kood 418. Kondensaadikraan

Nõuded: 1) kondensaadikraan peab vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) kondensaadikraan peab olema töökorras ja ei tohi pihkuda.

Kontrollimine: seebivee ja vaatlusega.

Kood 419. Piduritorustik

- Nõuded:** 1) piduritorustik ei tohi lekkida ega pihkuda;
2) piduritorustikul ei tohi olla ohtlike korrosioonikahjustusi;

Kontrollimine: vaatlusega ja seebiveega.

Kood 420. Pidurivoolikud

Nõuded: 1) [Kehtetu]

- 2) pidurivoolikud ei tohi pihkuda ega lekkida;
3) pidurivooliku pind ei tohi olla ohtlikult pragunenud, sööbinud, hõõrdunud või murenenud.

Kontrollimine: vaatluse ja seebiveega.

Kood 421. Haagise ja veduki ühendusvoolikud

- Nõuded:** 1) ühendusvoolikud ei tohi pihkuda;
2) ühendusvoolikute kinnitus peab tagama nende säilivuse autorongi sõidul ja manööverdamisel.

Kontrollimine: vaatluse ja seebiveega.

Kood 422. Rattapiduri kamber

Nõue: rattapiduri kambrid peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule, ei tohi pihkuda ning hoova käik peab vastama valmistaja poolt ettenähtule.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga või seebiveega.

Kood 423. Vedruaku

Nõue: vedruakud peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule ja toimima. Pidurihoovad peavad liikuma ja ei tohi olla kinni kiilunud.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 424. Pidurisüsteemi koostude porikaitse

Nõue: pidurisüsteemi koostude porikaitset peavad olema terved.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 425. Õhu pihkumine õhusüsteemist

Nõue: rõhk süsteemis ei tohi langeda seisva kompressori korral kiiremini kui 0,05 MPa (0,5 kgf/cm²) 30 min jooksul, kui pidurid on rakendamata, või 15 min jooksul, kui pidurid on rakendatud. Nõuet ei rakendata sõidukile:

- a) mis on valmistatud või esmakordselt kasutusele võetud enne 1. jaanuarit 1984. a;
- b) mis on 30-aastane ja vanem.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Grupp 5 Rattad (rehvid ja veljed)

Kood 501. Üldnõuded sõiduki rehvidele

Nõuded: 1) M, N ja O kategooria sõidukil on lubatud kasutada kas direktiivi 92/23/EMÜ või E-reegli nr 30 (sõiduauto ja tema haagise rehvid), E-reegli nr 54 (veoauto ja bussi ning tema haagise rehvid), E-reegli nr 64 (ajutiseks kasutamiseks ettenähtud varurehvid ja -rattad) nõuetele vastavaid taastamata rehve või E-reegli nr 108 (sõiduauto ja tema haagise rehvid), E-reegli nr 109 (veoauto ja bussi ning tema haagise rehvid) omadustele vastavaid taastatud rehve. L kategooria sõidukil on lubatud kasutada kas direktiivi 97/24/EÜ või E-reegli nr 75 nõuetele vastavaid taastamata rehve. Esmaregistreeritav sõiduk peab olema komplekteeritud taastamata rehvidega;

2) Maanteeamet võib põhjendatud juhtumitel anda loa käesoleva grupi nõuetele mittevastavate rehvide või velgede kasutamiseks;

3) M₁, N₁ ja O₂ kategooria sõidukil peab alates 1. detsembrist kuni 1. märtsini kasutama talverehve (M+S, MS, M.S. või M&S tähistusega);

Ülalnimetatud kategooria sõidukitel ei ole talverehvide kasutamine kohustuslik järgmistel juhtudel:

- a) teises riigis registreeritud sõidukil;
- b) paarisrataste mõlemal rattal tingimusel, et ühe telje mõlemad rattapaarid on koostatud samasuguselt;
- c) mootorsõidukite või haagistel, millele ei ole saada talverehve;
- d) registreerimiseelisel tehnonõuetele vastavuse kontrollis;

4) ühistranspordiseaduse tähenduses kohalikku liinivedu ja riigisisest kaugliinivedu teenindaval bussil (M₂ ja M₃ kategooria sõidukil) või bussirongil, peab alates 1. oktoobrist kuni 1. maini kasutama rehve, mille mustri jääksügavus vastab koodi 503 nõude 1 punktis d kehtestatud nõuetele;

5) sõidukil ei ole lubatud kasutada A1, A2, A3, A4, A5 ja A6 kiiruskategooria rehve (vt lisa 1 tabel 4) ning rehve, mille lubatud suurim sõidukiirus on 30 km/h.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 502. Rehvi tehnoseisund

Nõuded: 1) rehvil ei tohi esineda sisemisi ega välimisi koordi läbivaid vigastusi või turvise eraldumist koordist;

2) rehvi siserõhk peab vastama valmistaja poolt ettenähtud rõhule.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 503. Rehvi kulumine ja mustri jääksügavus

Nõuded: 1) mustri jääksügavus peab olema vähemalt:

- a) L kategooria sõidukil $\geq 1,0$ mm;
- b) M ja N kategooria sõidukil $\geq 1,6$ mm;
- c) koodi 501 nõudes 3 kehtestatud ajavahemikul M_1 , N_1 ja O_2 kategooria sõiduki talverehvil $\geq 3,0$ mm;
- d) koodi 501 nõudes 4 toodud M_2 ja M_3 kategooria sõidukitel $\geq 3,0$ mm;
- e) O kategooria sõidukil vastavalt seda vedava veduki rehvi mustri jääksügavusele esitatavatele nõuetele;

2) rehvi edasine kasutamine on keelatud, kui rehvi turvise veerepinnal leidub 75 % laiuses katkematus alas punkt, kus rehvi turvisemustri jääksügavus põhisoontes on väiksem punktis 1 esitatust. Sügavust ei mõõdetata kulumismärgise kohast. L kategooria rehvidel, mille veerepinna ja kontaktpinna laiused on erinevad, on rehvi edasine kasutamine keelatud, kui mistahes veerepinna punktis on mustri jääksügavus väiksem punktis 1 esitatust;

3) rehvil, millel puudub mäрге «REGROOVABLE» või vähemalt 20 mm läbimõõduga sümbol «» või «», ei tohi mustrit sügavamaks lõigata.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 504. Rehvi viskumine

Nõue: veereringil mõõdetult ei tohi rehvi viskumine ületada üheski suunas:

- a) M_1 , N_1 , L ja O_1 kategooria sõidukil 1,0 % välisläbimõõdust;
- b) ülejäänud sõidukitel 1,5 % välisläbimõõdust.

Kontrollimine: vaatlusega ja mõõtevahendiga.

Kood 505. Rehvide (k.a taastatud rehvid) tähistamine

Nõuded: 1) rehvi tähistus ja selle asukoht peab vastama lisa 1 tabelis 3 toodud nõuetele;

2) M_1 , O_1 ja O_2 kategooria sõiduki taastamata rehvi märgistus peab vastama E-reegli nr 30 või direktiivi 92/23/EMÜ ja E-sertifitseeritud taastatud rehvil E-reegli nr 108 nõuetele. Näide M_1 , O_1 ja O_2 kategooria sõiduki taastamata rehvi tähistamisest on toodud lisa 1 kood 505 punktis 2;

3) M_2 , M_3 , N, O_3 ja O_4 kategooria sõiduki taastamata rehvi märgistus peab vastama E-reegli nr 54 või direktiivi 92/23/EMÜ ja E-sertifitseeritud taastatud rehvil E-reegli nr 109 nõuetele. Näide M_2 , M_3 , N, O_3 ja O_4 kategooria sõiduki taastamata rehvi tähistamisest on toodud lisa 1 kood 505 punktis 3;

4) L kategooria sõiduki ja tema haagise rehvi märgistus peab vastama E-reegli nr 75 või direktiivi 97/24/EÜ nõuetele. Näide L kategooria sõiduki rehvi tähistamisest on toodud lisa 1 kood 505 punktis 4;

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 506. Rehvi kasutamine

1) **Nõuded:** rehvi mõõtmed (E-reeglid nr 30, nr 54 ja nr 75) peavad vastama velje mõõtmetele ning ratas peab saama rattakoopas vabalt pöörelda. Rehvi kiiruskategooria (vaata lisa 1 tabel 4) peab olema vähemalt võrdne sõiduki valmistaja ettenähtud näitajaga või vähemalt kiiruskategooriaga Q, kui sõiduki valmistaja on ette näinud sõiduki rehvidele suuremad kiiruskategooria väärtused. Koormusindeks (vaata lisa 1 tabel 5) peab rehvide üksikasetuse korral olema vähemalt võrdne 0,5 kordse suurima lubatud teljekoormusega või rehvide topelt asetuse korral vähemalt võrdne 0,25 kordse suurima lubatud teljekoormusega. Kui sõiduki valmistaja on ette näinud suuremad koormusindeksid, peab kasutama vähemalt valmistaja poolt ettenähtud suurusi. Erandina võib O₁ ja O₂ kategooria sõidukile, mille valmistajakiirus ei ületa 100 km/h, paigaldatud rehvi koormusindeks olla rehvide üksikasetuse korral võrdne 0,45 kordse suurima lubatud teljekoormusega või rehvide topelt asetuse korral võrdne 0,24 kordse suurima lubatud teljekoormusega;

2) seisvate sõitjate veoks ettenähtud I ja A klassi M₂ ja M₃ kategooria sõidukil võib lubatud suurim teljekoormus olla 15 % võrra suurem rehvide koormusindeksist. N kategooria sõidukil, mis on ette nähtud lühikestel vahemaadel kasutamiseks linnades ja asulates (näiteks tänavapühkimiseks või jäätmete kogumiseks ja äraveoks) ning mille valmistajakiirus ei ületa 60 km/h, võib lubatud suurim teljekoormus olla 10 % võrra suurem rehvide koormusindeksist;

3) sõiduki ühel ja samal teljel ei tohi korraga olla diagonaal- ja radiaalrehve;

4) sõiduki ühel ja samal teljel ei ole lubatud kasutada erineva turvisemustri tüübiga rehve. Ühe ja sama mustritüübi mustrijoonis võib olla erinev (vt lisa 1 joonis 11);

5) taastatud rehve ei ole lubatud kasutada mootorrataste ja mopeedide esiteljel/rattal;

6) rehvi, millel on mäрге «FRT», ei tohi kasutada mootorsõiduki eesmisel juhtteljel ja veoteljel.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 507. Naastrehvid

Nõuded: 1) kui M₁, N₁, O₁, O₂ ja L kategooria sõidukil või eritalituse sõidukil kasutatakse naastrehve, peavad naastrehvid olema sõidukite kõikidel ratastel. Kui O₂ kategooria haagist vedaval vedukil on naastrehvid, peavad naastrehvid olema ka haagisel. Kui O₂ kategooria haagist vedaval vedukil on naastamata talverehvid, peavad naastamata talverehvid olema ka haagisel. Kui M₂, M₃, N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukitel kasutatakse naastrehve, peavad ühe ja sama telje mõlemal poolel olema naastrehvid. Paarisrataste puhul võib üks ratas olla naastamata.

Kui rehvi vigastuse tõttu ollakse sunnitud kasutama varuratast, võib varuratas olla naastamata;

2) [Kehtetu]

4) uutel naastatud M₁, N₁, O₁, O₂ ja L kategooria sõiduki rehvidel ei tohi naastud rehvi pinnast välja ulatuda rohkem kui 1,2 mm ja M₂, M₃, N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõiduki rehvidel rohkem kui 1,5 mm. Kasutuses olevatel naastatud M₁, N₁, O₁, O₂ ja L kategooria

sõiduki rehvidel ei tohi naastud rehvi pinnast välja ulatuda rohkem kui 2,0 mm ja M₂, M₃, N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõiduki rehvidel rohkem kui 2,5 mm;

5) rehvide naastamiseks võib kasutada naaste, mille mass ei ole suurem kui:

- a) M₁, O₁ ja L kategooria sõidukil – 1,4 g;
- b) N₁ ja O₂ kategooria sõidukil – 2,3 g;
- c) M₂, M₃, N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukil – 3,0 g.

Naastul võib olla ainult üks tipp ja see ei või olla terav ega torujas;

6) naastrehve võib sõidukil kasutada alates 15. oktoobrist kuni 31. märtsini. Erandina võib talviste tee- ja ilmastikuolude esinemise korral naastrehve kasutada 1. oktoobrist kuni 30. aprillini.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 508. Üldnõuded veljele

Nõuded: 1) peab kasutama Euroopa rehvide ja velgede tehnilise organisatsiooni (ETRTO) standardi nõuetele vastavaid velgi;

2) veljel ei tohi olla vigastusi. Keelatud on kasutada keevitamisega remonditud või ümberehitatud (laiendatud, kitsendatud, vahetatud sisekilbiga jms) velge;

3) viskumine ei tohi olla:

- a) 5° kaldega süvapöiaga velje välisäärel radiaalsuunas üle 3,6 mm ja külgsuunas üle 2,0 mm;
- b) 15° kaldega süvapöiaga veljel – radiaalsuunas üle 2,0 mm ja külgsuunas; alla 9,75" nimiläbimõõduga velgedel ± 3,5 mm; □ üle 10,50" nimiläbimõõduga velgedel ± 5,0 mm;
- c) lamepöiaga veljel kõikides suundades ± 5,0 mm;

4) sõiduki veljel peavad olema järgmised tähistused:

- a) rehvi nimimõõtmed;
- b) valmistaja nimi või kaubamärk;
- c) valmistamise aeg (vähemalt kuu ja aasta);
- d) valmistamise järjenumbr või kood;

5) koostatava velje koostul peavad olema järgmised tähistused:

- a) tähistus selle kohta, millisesse veljekomplekti osa kuulub;
- b) valmistaja nimi või kaubamärk;
- c) valmistamise aeg (vähemalt kuu ja aasta);

6) 5° kaldega süvapöiaga velje mõõtmete tähistus peab vastama lisa 1 kood 508 punktis 6 toodud näitele;

7) 15° kaldega süvapöiaga velje mõõtmete tähistus peab vastama lisa 1 kood 508 punktis 7 toodud näitele;

8) lamepöiaga velje mõõtmete tähistus peab vastama lisa 1 kood 508 punktis 8 toodud näitele;

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 509. Velgede kinnitus

Nõuded: 1) velgede kinnitus peab vastama valmistaja poole ettenähtule;

2) kergmetallist velje kinnituseks peab kasutama selleks valmistatud polte või mutreid;

3) kui ratta kinnituspolt või-mutter ulatub välja sõiduki kere välisserva tasandist, peab sellel olema kate, mis väldib esemete kaasahaaramist. Katte servade ümardusraadiused peavad olema vähemalt 5 mm ja kate ei tohi ulatuda sõiduki kere välistasapinnast kaugemale kui 30 mm.

Kontrollimine: vaatluse, vasara ja mõõtevahendiga.

Grupp 6 Kere ja veermik

Kood 601. VIN-kood (e tehasetähis) ja kere või raami number

Nõue: VIN-kood ja kere või raami number peab olema sõiduki valmistaja või Maanteeameti tehtud ning vastama registreerimistunnistusele ja olema loetav 30 aasta jooksul.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 602. Üldnõuded kerele

Nõuded: 1) kere või kabiini ja nendest väljaulatuvatel osadel ei tohi olla teravaid, haakuvaid ega lõikavaid väljapoole suunatud eendeid, mis võivad põhjustada vigastusi isikutele, kes saavad löögi või puutuvad vastu sõiduki keret;

2) kere osade ümardusraadius peab olema vähemalt 2,5 mm. Kere osadel, mille omavaheline kaugus ei ületa 25 mm, võib ümardusraadius olla 0,5 mm. Kaitseraudade otsad peavad olema tagasi pööratud selliselt, et need ei haaraks läheduses asuvaid esemeid ning nende jäikade osade servade ümardusraadiused peavad olema vähemalt 50 mm;

3) N kategooria sõidukil peavad sõitjad olema kaitstud ja eraldatud veoseruumist vaheseinaga. Vaheseina ehitus ja tugevus peab vastama veose iseloomule ja suurimale lubatud veose massile. Vahesein võib olla valmistatud ühtse paneelina, raamile kinnitatud võrguna, varrastest koosnevana vms. Vaheseinas võivad olla kindlalt suletavad laadimisavad. Vaheseina taguses veoseruumis peab veos olema kinnitatud rihmadega, klambritega, vms;

4) kere korrosiooni, värvi jm kahjustus ei tohi olla suurem kui 5 cm² ja 0,5 m² pinnal ei tohi olla selliseid kohti üle kolme. Värviparandused ei tohi oluliselt erineda sõiduki registreeritud värvist;

5) alarmsõidukile omaseid või neid matkivaid värviskeeme (välja arvatud üksnes põhivärvi kasutamisel) ja eritunnuseid on keelatud kasutada teistel sõidukitel. Nõue kehtib ka teiste riikide alarmsõidukite eritunnuste kohta;

- 6) kerevälised kirjed peavad vastama keeleseaduse nõuetele;
- 7) praod ja murded peavad olema remonditud;
- 8) polt- ja neetliited peavad olema kinni ning keevisliited pragudeta ja tühikuteta.
- 9) M₁ ja N₁ kategooria sõiduki ehituses ja varustuses ei ole lubatud korduvkasutada järgnevat kasutuselt kõrvaldatud sõiduki seadet, süsteemi või koostisosa:
  - a) turvapadja süsteem, sealhulgas turvapadi, pürotehniline täitur, elektrooniline juhtseade ja andur ning rool, kui rool on varustatud turvapadjaga;
  - b) turvavöö süsteem, sealhulgas turvavöö, turvavöö pannel, lukustusseade ning pürotehniline täitur.

Kontrollimine: vaatluse, vasara ja mõõtevahendiga.

Kood 603. Kerest väljaulatuvad osad (eksterjäär)

Nõuded: 1) sõiduk peab olema komplektne osad nõuetekohaselt kinnitatud ja vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) käepidemed ja kapoti kinnitid ei tohi kere pinnast välja ulatuda rohkem kui 70 mm ja ülejäänud detailid 50 mm. Kõigi detailide ümardusraadiused peavad olema vähemalt 2,5 mm;

3) rattamutrid või poldid, rummud, rehvid ja ratta ilukapslid ei tohi ulatuda rõhtsa kere puutepinnaga piiratud alast välja. Erandjuhtumil, kui see on põhjendatud, peavad eelloetletud väljaulatuvate osade ümardusraadiused olema vähemalt 5 mm ja need ei tohi ulatuda välja rohkem kui 30 mm;

4) N kategooria sõiduki heitgaasitoru ei tohi kere välispinna puutuja tasandist ulatuda väljapoole rohkem kui 10 mm, kusjuures toru serva ümardusraadius peab olema vähemalt 2,5 mm.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 604. Kere uksealune karp, kere kandevelement, raam ja astmelaud

Nõue: kere uksealune karp, kere kandevelement, raam ja astmelaud peavad olema terved ja nõuetekohaselt kinnitatud.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 605. Uks, kapp, käepide, lukk, tsistern ja kütusepaagi täiteava sulgeseadis ning ukseajam

Nõuded: 1) ukсед, kapotid, käepidemed, lukud, tsisternide ja kütusepaakide täiteavade sulgeseadised ning ukseajamid peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule ja olema töökorras;

2) ukseelukudel peab olema kaks lukustusasendit. Nõuet ei rakendata sõidukile:

- a) mis on valmistatud või esmakordselt kasutusele võetud enne 1. jaanuarit 1984. a;
- b) mis on 30-aastane ja vanem.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 606. L2e ja L4e kategooria sõiduki külghaagis

Nõuded: 1) L2e ja L4e kategooria sõiduki külghaagis peab paiknema sõiduki paremal küljel. Erandina võib külghaagis paikneda vasakul küljel sõidukil: a) mis on saadud pärandvarana;

b) mis kuulub ümberasujale;

c) mis on valmistatud või esmakordselt kasutusele võetud enne 1. jaanuarit 1984. a.;

d) mis on 30- aastane ja vanem;

2) külghaagises ei tohi olla rohkem kui kaks sõitjakohta;

3) sõiduki parem suunatuli tuleb pärast külghaagise paigaldamist eemaldada või välja lülitada ja paigaldada suunatuli külghaagise paremale küljele.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 607. L kategooria sõiduki gondel, põlve- ja tuulekaitse, tugihark, sõitja käepide või käepidemed ja haakeseadmed

Nõuded: 1) L kategooria sõiduki gondel, põlve- ja tuulekaitse, tugihark ja sõitja käepide või käepidemed, kui need on paigaldatud, peavad olema terved ja kinnitatud;

2) L kategooria sõiduki tuulekaitse peab olema terve ja kinnitatud ning valmistatud ohutust, purunemisel lõikavaid kilde mitteandvast klaasist või nendele tingimustele vastavast muust materjalist. Tuulekaitse läbipaistvus juhi vaateväljas peab olema vähemalt 70%;

3) L kategooria sõiduki ja selle haakes oleva haagise haakeseadmed peavad olema projekteeritud ja valmistatud selliselt, et nad oleksid kasutamisel ohutud ja oleks tagatud nende pikaajaline nõuetele vastav töötamine.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 608. Tahavaatepeegel

Nõuded: 1) tahavaatepeegel (edaspidi *peegel*) peab vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) kui vaade taha on varjatud, mootorsõiduk veab haagist või seda juhib kurt juht, peab mootorsõidukil olema mõlemal küljel välispeegel;

3) M₁ ja N₁ kategooria sõidukitel peab olema vasakul küljel või mõlemal küljel välispeegel ja üks sisepeegel. Sisepeegel ei ole nõutud, kui see ei võimalda vaadet taha. M₂, M₃, N₂ ja N₃ kategooria sõidukitel peab välispeegel olema mõlemal küljel ning M₂ ja M₃ kategooria bussidel lisaks vähemalt üks sisepeegel;

4) peegel peab olema reguleeritav;

5) peeglil ei tohi olla pragusid, peegeldav kiht peab olema terve ning peegel kindlalt kinnitatud;

6) L kategooria sõidukitele peab olema paigaldatud üks vasakul küljel või mõlemal küljel paiknev peegel. Kui valmistajakiirus ületab 100 km/h, peab peegel olema paigaldatud mõlemale küljele;

7) peegel ei ole nõutud, kui sõiduki valmistaja ei ole peeglit ette näinud. Nõuet rakendatakse sõidukile:

- a) mis on valmistatud või esmakordselt kasutusele võetud enne 1. jaanuarit 1984. a;
- b) mis on 30-aastane ja vanem.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 609. Klaasid ja vaateväli

Nõuded: 1) tuuleklaasi läbipaistvus juhi vaateväljas ja tagumises asendis oleva juhiistme seljatoest eespool asuvate sõiduki külgakende läbipaistvus peab olema vähemalt 70%. Kui tagumises asendis oleva juhiistme seljatoest tagapool asuvate sõiduki akende läbipaistvus on alla 70%, peavad sõiduki mõlemal küljel olema peeglid. Kui eriotstarbelisel soomussõidukil on tuuleklaas või tagumises asendis oleva juhiistme seljatoest eespool asuv külgakna klaas kuulikindlast klaasist, siis nende läbipaistvus peab olema vähemalt 60%;

2) alates 1. jaanuarist 1985. a esmregistreeritud sõiduki aknaklaasid peavad olema E-reegli nr 43 või direktiivi 92/22/EMÜ kohaselt sertifitseeritud. Enne 1. jaanuarit 1985. a esmregistreeritud sõiduki aknaklaasid peavad olema valmistatud ohutust, purunemisel lõikavaid kilde mitteandvast klaasist või nende tingimustele vastavast muust materjalist;

3) juhi või tema kõrvalistuja klaasipuhasti tööalas ei tohi olla liikluse jälgimist raskendavaid kahjustusi või mõrade kogumit, nn «päikest»;

4) aknaklaaside katmiseks on keelatud kasutada materjale, mille mõjul võimendub valguse peegeldumine klaasilt;

5) juhi vaatevälja ei tohi paigaldada otsest takistust, mis jääb klaasipuhastajate tööalasse ning ülejäänud vaatevälja osasse ei tohi paigaldada takistusi, mis mõjutavad oluliselt nähtavust ettepoole ja külgedele;

6) Kui sõiduki valmistaja on paigaldanud sõidukisse päikesesirmi, siis peab see olema töökorras.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 610. Klaasipuhasti

Nõuded: 1) M ja N kategooria sõidukil peab olema tuuleklaasipuhasti ning see peab olema töökorras, tehes suurimal kiirusel vähemalt 35 edasi-tagasikäiku minutis;

2) kui M ja N kategooria sõidukile on tagumise aknaklaasipuhasti paigaldatud, siis peab see vastama valmistaja poolt ettenähtule ja olema töökorras.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 611. Klaasipesur

Nõuded: 1) M ja N kategooria sõidukil peavad olema tuuleklaasipesurid ning need peavad olema töökorras;

2) kui M ja N kategooria sõidukile on tagumise aknaklaasipesur paigaldatud, siis peab see vastama valmistaja poolt ettenähtule ja olema töökorras.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 612. Laternapuhasti

Nõue: kui mootorsõidukile on laternapuhasti paigaldatud, siis peab see olema töökorras.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 613. Kere või kabiini sisustus (interjäär)

Nõuded: 1) kere või kabiini sisustus peab vastama valmistaja poolt ettenähtule. Nõue ei laiene alarm- ja jälitussõidukitele;

2) armatuurlaua kõikide jäikade osade ümardusraadiused peavad olema vähemalt 19 mm. Üle 9,5 mm väljaulatuvate nuppude, lülitite jms otpinnad peavad olema vähemalt 2 cm² suurused ja vähemalt 2,5 mm ümardusraadiusega.

Kontrollimine: vaatlusega ja mõõtevahenditega.

Kood 614. Iste

Nõuded: 1) sõiduajal kasutatava istme konstruktsioon ei tohi olla omavalmistatud;

2) sõiduajal kasutatav sõiduki iste, istmekinnitused sõiduki kerele ja istmereguleerimise seadmed peavad olema kindlalt kinnitatud, kahjustamata ja töökorras;

3) sõidukitesse on keelatud paigaldada sõiduajal kasutatavaid istmeid, mis ei ole valmistatud sõidukites kasutamiseks;

4) O₁ ja O₂ kategooria sõidukisse on keelatud paigaldada sõidu ajal kasutatavaid istmeid.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 615. Turvavöö

Nõuded: 1) M ja N kategooria sõiduki istmel peab olema turvavöö, kui seda on ette näinud valmistaja. Turvavööd ei nõuta:

a) kokkupandaval klappistmel;

b) istmel, mida kasutatakse ainult sõiduki seisualjal;

c) seisukohtadega M₂ ja M₃ kategooria linnasõiduks kasutatava bussi istmel;

d) kui puuduvad turvavöö kinnituskohad;

2) turvavöö pandlal ja jäikadel osadel ei tohi olla teravaid nurki või servi, mis võiksid vööd kulutada, vigastada või purustada. Kõik turvavöö osad peavad olema korrosiooni eest kaitstud. Turvavöö jäigad osad ei tohi olla haprad;

3) jäigad ja plastist osad peavad olema paigutatud nii, et sõiduki kasutamisel need ei jää uste või istmete nihetusseadmete vahele;

4) turvavöö ei tohi olla nähtavaid vigastusi, lukustusseadmed peavad olema korras;

5) mootorsõidukile paigaldatud turvapadi peab vastama valmistaja poolt ettenähtule ja olema töökorras;

6) turvapadjaga istekohal peab olema hoiatus selle kohta, et sellel istmel ei tohi paigaldada seljaga sõidusuunas laste turvaistet või -hälli. Sellekohane selgitav tekst ja piktogramm peavad paiknema nähtaval kohal ja olema kindlalt kinnitatud. Hoiatust ei nõuta, kui mootorsõidukis on seade, mis lülitab turvapadja rakendumise seadme välja, kui sellele istmele on paigaldatud laste turvaiste või -häll;

7) mootorsõidukile paigaldatud turvavöö kinnitamise hoiatussignaal või märgulamp peab olema töökorras.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 616. Helisignaalseade

Nõuded: 1) helisignaalseade peab olema töökorras ning selle heli ei tohi olla vahelduva tonaalsusega;

2) alarmsõiduki eriline helisignaali peab olema vahelduva tonaalsusega ja selle tugevus peab olema vähemalt 104 dB(A);

3) mõõtmisel peab mootorsõiduk asuma tasasel lagedal alal ning müramõõdik peab asuma 7 m kaugusel mootorsõiduki ees;

4) helisignaalseade ei ole nõutud, kui sõiduki valmistaja ei ole helisignaalseadet ette näinud. Nõuet rakendatakse sõidukile:

a) mis on valmistatud või esmakordselt kasutusele võetud enne 1. jaanuarit 1984. a;

b) mis on 30-aastane ja vanem.

Kontrollimine: vaatluse, proovilüülimise ja mõõtevahendiga.

Kood 617. Kiirusmõõdik

Nõuded: 1) mootorsõiduk, mille valmistajakiirus ületab 50 km/h ja mis ei oma sõidumeerikut, peab omama toimivat kiirusmõõdikut (spidomeetrit). Kiirusmõõdik ei tohi kunagi näidata vähem tegelikust kiirusest.

2) kiirusmõõdik ei ole nõutud, kui sõiduki valmistaja ei ole kiirusmõõdikut ette näinud. Nõuet rakendatakse sõidukile:

a) mis on valmistatud või esmakordselt kasutusele võetud enne 1. jaanuarit 1984. a;

b) mis on 30-aastane ja vanem.

Kontrollimine: vaatlusega või katsesõiduga.

Kood 618. Kiiruspiirik

Nõuded: 1) nõuded kiiruspiirikule, selle kohandamisele ja kontrollimisele ning mootorsõidukite loetelu, millele peab olema paigaldatud kiiruspiirik, on kehtestatud liikluseaduse § 73 lõigete 11 ja 12 alusel kehtestatud majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega;

2) kiiruspiirik peab olema kohandatud vastavalt kehtestatud korrale.

Kontrollimine: vaatluse ja vajadusel katsesõiduga.

Kood 619. Esi- ja tagakaitseraud

Nõue: esi- ja tagakaitseraud peavad olema nõuetekohaselt kinnitatud ja korras.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 620. Tagumine allasõidutõke

Nõuded: 1) N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukitel peab olema E-reegli nr 58 või allpool toodud nõuetele vastav tagumine allasõidutõke (edaspidi koos *tõke*);

2) tõke peab vastama järgmistele nõuetele:

- a) kõrgus teepinnast kuni tõkke alumise servani ei tohi olla üle 550 mm;
- b) tõke ei tohi olla pikem kui tagasilla gabariitlaius;
- c) kaugus tõkke otsast kuni külggabariidini kere tagateljel ei tohi olla suurem kui 100 mm;
- d) tõkke profiili laius peab olema vähemalt 100 mm;
- e) tõkke profiili otsad ei tohi olla tahapoole pööratud. Servade ümardusraadius peab olema vähemalt 2,5 mm;

3) tõke ei tohi asetseda sõiduki tagaosast sõiduki esiosa suunas kaugemal kui 450 mm. Tõket ei nõuta:

- a) pikaveose (torud, palgid, lauad, latid, valtsmetall jms) veokilt;
- b) sõidukilt, mille kasutamist tõke raskendab või teeb võimatuks;
- c) sõidukilt, mille kõrgus teepinnast kuni kere alumise servani tühjal sõidukil ei ületa 550 mm.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 621. Külmine allasõidutõke

Nõuded: 1) alates 1. jaanuarist 1989. a esmregistreeritud N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukitel peavad olema ohutud külgmised allasõidutõkked (edaspidi koos *tõke*). Tõkkeid ei nõuta:

- a) sadulvedukitelt;
- b) kesktelghaagistelt;
- c) pikaveose (torud, palgid, lauad, latid, valtsmetall jms) erihaagistelt;
- d) sõidukilt, mille kasutamist tõkked raskendavad;

2) tõkke ei tohi asetseada kere külgtasandist seespool rohkem kui 120 mm ega ei tohi asetseada kere külgtasandist väljaspool;

3) tõkke profiili laius peab olema vähemalt:

a) N₂ ja O₃ kategooria sõidukil – 50 mm;

b) N₃ ja O₄ kategooria sõidukil – 100 mm;

4) tõkete paigutus sõidukile peab vastama lisa 1 joonistel 20, 21 ja 22 toodud nõuetele;

5) tõkke välispind peab olema sile ja profiilide otsad sissepoole pööratud. Ümarpeaga poldi pead võivad ulatuda tõkke pinnast välja kuni 10 mm. Servade ümardusraadius peab olema vähemalt 2,5 mm;

6) tõket võivad asendada ka muud sõiduki ehituslikud elemendid (kütusepaagid, tööriistakastid, akukastid jms), kui need täidavad tõketele esitatavaid nõudeid;

7) tõketele ei tohi kinnitada kütuse-, piduri-, hüdraulika- ja pneumotorusid ning voolikuid;

8) paaksõidukitel jms sõidukitel peavad olema tõkked ehitatud sellise pikkusega, nagu seda võimaldab sõiduki ehitus ja selle kasutamise viis.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahenditega.

Kood 622. Porikaitsmed

Nõuded: 1) N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukite tagarattal peab olema poripõll. Poripõll peab olema mitte kaugemal kui 1200 mm tagaratta pöörlemisteljest;

2) poripõll peab olema laiem kui tagaratas (paarisrattad);

3) poripõlle alumine äär ei tohi olla teepinnast kõrgemal kui 1/4 põlle kaugusest tagaratta pöörlemisteljest;

4) sõidukil peavad olema rataste porikaitsmed. Rataste porikaitsmed peavad kaitsma teisi liiklejaid õhku paiskuvate kivide, muda, jää, lume, vee ja muu rataste alt lenduva materjali eest ning need peavad vähendama teiste liiklejate võimalust puutuda kokku pöörlevate ratastega. Nõue ei kohaldu sõidukitele, millele valmistaja ei ole porikaitsmeid paigaldanud või mis valmistaja poolt ettenähtud mõõtudega rehvidega ei täida käesoleva punkti nõudeid.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 623. Telg, telik ja õõtshoob

Nõue: telg, telik ja õõtshoob peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule, ei tohi esineda jääkdeformatsioone, pragusid ega lõtkusid.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 624. Vedru

Nõuded: 1) vedru peab vastama valmistaja poolt ettenähtule. Vedrul ei tohi olla murdumisi, pragusid, vedrulehtede nihkumisi, pihkumisi ega lekkimisi;

2) läbilööki amortiseeriv kummipuhver peab olema terve ja oma kohal.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 625. Stabilisaator

Nõue: stabilisaator peab vastama valmistaja poolt ettenähtule ja peab olema töökorras.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 626. Amortisaator

Nõue: amortisaator peab olema töökorras ja ei tohi lekkida.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 627. Kere asendi regulaator

Nõue: kere asendi regulaator ei tohi pihkuda. Sõiduki kere ei tohi olla kaldu teepinna suhtes.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 628. Haagise juhtsilla või pöörsilla lukusti

Nõue: kui haagise juhtsilla või pöörsilla lukusti on valmistaja poolt ettenähtud, siis peab see olema töökorras.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 629. Varuratas

Nõue: varuratas peab olema kinnitatud vastavalt valmistaja poolt ettenähtule.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 630. Poolhaagise haakesead

Nõuded: 1) poolhaagise haakesead peab vastama valmistaja poolt ettenähtule. Üle 3,5 t täismassiga mootorsõidukite ja nende poolhaagiste haakeseadmetel, välja arvatud mootorsõidukid, mille sadulale mõjuv koormus ületab 20 000 kg, peab olema veopolt Ø 50,8±0,1 mm (edaspidi «Ø 50» veopolt). Sadulakoormusega üle 20 000 kg peab haakeseadme veopolt olema Ø 89±0,1 mm (edaspidi «Ø 90» veopolt);

2) «Ø 50» veopoldiga sadulseade peab olema kinnitatud vedukile vähemalt kaheksa poldiga M16, «Ø 90» veopoldiga sadulseade peab olema kinnitatud vähemalt 12 poldiga M16. Nõuet ei rakendata sõidukile:

a) mis on valmistatud või esmakordselt kasutusele võetud enne 1. jaanuarit 1984. a;

b) mis on 30-aastane ja vanem;

3) koormata veduki sadulaplaadi suurim lubatud kõrgus teepinnast on 1400 mm. Siseriiklikult on lubatud kasutada kõrgemaid sadulseadmeid tingimusel, et autorongi kõrgus ei ületa 4 m;

4) lõtk haakeseadme ja veopoldi vahel ei tohi ületada 4,0 mm;

5) veopoldi ja sadula haardeseadme tööpindade kulumine ei tohi ületada 1,5 mm.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 631. Täis- ja kesktelghaagise haakeseadme

Nõuded: 1) täis- ja kesktelghaagise haakeseadme peab vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) püüduriga haakeseadmetega mootorsõidukite veopoldi mõõtmed peavad olema:

a) liigendiga püüdurseadmes $\varnothing 49^{+0,16}$ mm;

b) liigendita püüdurseadmes (tiisli lubatud ühendusnurgad tagatakse veopoldi kujuga) $\varnothing 48,7^{+0,16}$ mm;

3) tiisli kulumata veorõnga puksi lubatud siseläbimõõt peab olema $\varnothing 50^{+0,3}$ mm;

4) veopoldi ja puksi tööpindade kulumine ei tohi ületada 2,0 mm ja summaarne lõtk 5,0 mm;

5) siseriiklikult võib kasutada konksu ja silmusega haakeseadet, kui veduki konksu ristlõike läbimõõt on 50_{-1} mm või haagise tiisli veosilmuse sisemõõde on $\varnothing 90 \pm 1$ mm, silmuse ristlõike läbimõõt 45_{-1} mm ja tööpindade kulumine ei ületa 1,0 mm;

6) kuulpoldiga haakeseadet on lubatud kasutada O₁ ja O₂ kategooria haagisel. Veduki kuulpoldiga haakeseadme mõõtmed ja haakeseadme kinnitus vedukile peab vastama lisa 1 joonisel 27 toodud nõuetele. Kuulpoldi kõrgust teepinnast mõõdetakse täismassini koormatud vedukil;

7) kõikide haagiste haakeseadmed, välja arvatud haagistel, mis haakeseadme katkemisel isepidurduvad, peavad olema dubleeritud julgestuskettide või –trossidega;

8) pukseeritava seadme haakeseadme peab vastama E-reegli nr 55 või direktiivi 94/20/EÜ nõuetele. Võib kasutada ka konksu ja silmusega haakeseadet, kui veduki konksu ristlõike läbimõõt on 50_{-1} mm või haagise tiisli veosilmuse sisemõõde on 90 ± 1 mm, silmuse ristlõike läbimõõt on 45_{-1} mm ja tööpindade kulumine ei ületa 1,0 mm. Kõik haakeseadmed, välja arvatud isepidurduvad, peavad olema dubleeritud julgestuskettide või –trossidega.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 632. Täis- ja kesktelghaagise haakeseadme kinnitus

Nõuded: 1) täis- ja kesktelghaagise haakeseadme kinnituspoltide läbimõõdud sõltuvalt haagise arvutuslikust massist peavad olema:

a) $3,5 \text{ t} < W_M < 15 \text{ t}$ neli kinnituspolti M14;

- b) $15\text{ t} < W_M < 24\text{ t}$ neli kinnituspolti M16;
- c) $W_M > 24\text{ t}$ neli kinnituspolti M20;

kus haagise arvutuslik mass $W_M = 1,33 W_R$, W_R – haagise täismass;

- 2) kuni 3,5 t täismassiga haagise veo kuulpolt peab olema kinnitatud veduki külge vähemalt kahe M16 poldiga;
- 3) kinnituskoht peab olema vigastusteta. Polt- ja neetühendused peavad olema kinnitatud ja keevisliited pragudeta;
- 4) käesoleva koodi nõudeid 1 ja 2 ei rakendata sõidukile:
  - a) mis on valmistatud või esmakordselt kasutusele võetud enne 1. jaanuarit 1984. a;
  - b) mis on 30-aastane ja vanem.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 633. Haagise ja veduki ühendusvoolikud ja -juhtmed

Nõuded: 1) pidurivoolikute kinnitus peab tagama nende säilivuse autorongi sõidul ja manööverdamisel;

2) sadulveduki pidurivoolikud peavad olema kinnitatud kabiini tagaseina külge püst- või rõhtasendis, juhtharu vasakule ja toiteharu paremale sõidusuunas vaadatuna. Täis- ja kesktelghaagise pidurivoolikud peavad asetsema haakeseadmest madalamal. Nõuet ei rakendata sõidukile:

- a) mis on valmistatud või esmakordselt kasutusele võetud enne 1. jaanuarit 1984. a;
- b) mis on 30-aastane ja vanem;

3) haagise ühendusjuhtmed peavad olema ühendatud veduki elektrisüsteemiga pistiku ja sellele vastava valmistaja juhendi kohase pistikupesaga. Pistikupesade asukohad veduki taga ja ühendusjuhtmete asukohad haagisel peavad vastama valmistaja juhendile.

Kontrollimine: vaatluse ja seebiveega.

Kood 634. Poolhaagise reguleerimistugi ja tiisli tugi

Nõue: poolhaagise reguleerimistugi ja tiisli tugi peavad olema töökorras.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 635. Veokasti põhi, külje- ja tagaluuk ning nende sulgur. Sõitjate kaitse veose vedamisel

Nõuded: 1) veokasti põhi, külje- ja tagaluuk ning nende sulgur peavad olema vigastusteta ja olema töökorras;

2) N kategooria sõiduki veokast või veoseruom peab olema varustatud veose kinnitamiseks ette nähtud kinnitusvahenditega;

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 636. Tent, tendikaar ja külgtugi

Nõuded: 1) tent, tendikaar ja külgtugi peavad olema vigastusteta ja nõuetekohaselt kinnitatud;

2) tugevus peab vastama veose massist tingitud koormusele;

3) puidu, puidu kimpude, metalli, torude jms veoks kasutatava veokasti või platvormi või aluspakkudega runga külgtulbad peavad olema metallist. Iga eeltoodud veosekimp peab toetuma vähemalt kahele aluspakule. Külgtulbad peavad vastu pidama ilma jäävdeformatsioonita vähemalt 1/4 aluspakule mõjuva veoseosa massist tingitud jõule, kui see rakendub külgtulbale 2 m kõrgusel aluspaku kandepinnast, platvormi või veokasti põhjast;

4) sõiduki ehitus peab võimaldama külgtulpade vahelises alas veose sidumist sõiduki raami, platvormi või veokasti külge. Külgtulpade puhul, mille vahekaugus on 2,5 m või vähem, peab olema vähemalt üks kinnitusrihm, suurema tulpadevahelise kauguse korral vähemalt kaks kinnitusrihma;

5) puidu või puidukimpude veol peab aluspakul olema vähemalt 10 mm kõrgune, ülespoole suunatud servaga terasriba, mis takistab veose nihkumist pikisuunas;

6) sõiduki ümberehituse järgsel registreerimisel peab sõiduki omanik esitama Maanteeametile sõiduki kere, runga valmistaja või ümberehitaja tunnistuse, kus valmistaja kinnitab, et sõiduki kere, kabiinitagune kaitse, külgtued, aluspakud, koormakinnituse konksud või aasad, veokast, platvorm jms on valmistatud vastavalt käesolevatele nõuetele.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 637. Furgoon

Nõue: furgooni kere peab olema terve, uks ja luuk sulguma, külmutusseade ei tohi lekkida ega pihkuda.

Kontrollimine: vaatlusega.

Grupp 7 Mootor ja mootorisüsteemid

Kood 701. Üldnõuded mootorile

Nõuded: 1) mootorist kütuse, määrdeainete või jahutusvedeliku lekkimine ei ole lubatud;

2) heitgaaside või karterigaaside pihkumine kogu süsteemi ulatuses ei ole lubatud;

3) mootori kinnituspadi peab vastama valmistaja poolt ettenähtule ja peab olema terve;

4) omavoliline mootori kinnituspadja või kinnituskoha muutmine kere või raami küljes on keelatud;

5) omavoliline mootori toitesüsteemi või heitgaasisüsteemi muutmine või ümberehitamine on keelatud (välja arvatud kood 702 lõikes 1 ning kood 705 lõikes 1 toodud juhtudel), sh ülelaadeseadmete lisamine või ärajätmine, õhufiltrite või heitgaasiosakestefiltrite äravõtmine, heitgaasi katalüsaatorreaktorite äravõtmine, võimsuspiirajate või muude sarnast funktsiooni omavate seadmete eemaldamine või muutmine, teisele kütuseliigile ümberehitamine (diislikütuselt – bensiinile; bensiinilt või diislikütuselt – gaasile jms ning vastupidi);

6) elektrijuhtmed peavad olema kaitstud hõõrdumise, muljumise, keemilise, termilise jms kahjustava mõju eest.

7) [Kehtetu]

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 702. Üldnõuded toitesüsteemile

Nõuded: 1) mootorsõiduki toitesüsteem peab vastama valmistaja poolt ettenähtule. Erandina võib mootorsõiduki toitesüsteemi muuta õhu sissevõtu avast kuni õhufiltrini (kaasa arvatud). Mootori vahetuse korral peab toitesüsteem vastama vahetusmootori valmistaja nõuetele;

2) toitesüsteemiseadmed peavad olema kaitstud kerega või sõiduki muu osaga, peavad olema korrosiooni- ja vibratsioonikindlad ning kaitstud hõõrdumise jms mõju eest;

3) rikke või avarii korral ei tohi väljavoolav kütus sattuda heitgaaside torudele või mõnele teisele kõrge temperatuuriga osale.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 703. Kütusepaak

Nõuded: 1) kütusepaak ei tohi lekkida, peab vastama valmistaja poolt ettenähtule ja olema paigaldatud valmistaja poolt ettenähtud viisil ette nähtud kohta;

2) kütusepaak ei tohi asetseda mootorsõiduki või haagise kabiini või kere sõitjateruumis. Kabiini või kere osa, vahesein vms ei tohi olla kütusepaagi üheks osaks;

3) täiteavast väljavoolav (näiteks tankimisel jms) kütus ei tohi koguneda mootorsõiduki või haagise kerele või kabiini vm sarnasesse kohta. Kütuse vabaks mahavoolamiseks peab olema ette nähtud võimalus;

4) kütusepaagil peab olema ala- ja ülerõhku tasakaalustav seade ja sellele sõiduki tüübile valmistatud kork;

5) täiteava kork ei tohi avaneda juhuslikult. Kummuli keeratud täis paagist ei tohi kütust välja valguda kiiremini kui 30 g/min;

6) täiteava ei tohi ulatuda sõiduki kerest väljapoole või asuda sõitjate- või koormaruumis;

7) kohtkindlate kütusepaakide mahutavus mootorsõidukil või autorongil, mis on vahetult ühendatud sõiduki mootoriga või liseseadmetega, ei tohi ületada 1500 l, haagisel asuvate kohtkindlate kütusepaakide mahutavus ei tohi ületada 500 l.

8) täiendavad lisakütusepaagid peavad olema kinnitatud auto või haagise raamile või kere põhjale. N₂, N₂G, N₃ ja N₃G kategooria sõidukitele peavad lisakütusepaagid olema kinnitatud vastavalt sõiduki valmistaja poolt ettenähtule või kanduriga sõiduki põhiraami peeltala külge. Vajadusel peab põhiraami või peeltala tugevdama;

9) M₂, M₂G, M₃ ja M₃G kategooria sõidukitele on lubatud paigaldada lisakütusepaak, kui sõiduki valmistaja on selleks ette näinud ja ette valmistanud sõiduki keres E-reegli nr 36 või E-reegli nr 52 nõuetele vastava ohutu koha ning sõiduki valmistaja või tema ametlik esindaja on andnud kirjaliku loa, milles on ära näidatud lisapaagi asukoht ja selle paigaldamise skeemid;

10) M₁, M₁G, N₁ ja N₁G kategooria sõidukitel ei ole lubatud kütusepaaki ümber ehitada või paigaldada lisakütusepaake.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 704. Gaasiauto toitesüsteem

Nõuded: 1) gaasiauto toitesüsteemiseadmed ei tohi pihkuda, seadmetel ja armatuuril ei tohi olla korrosiooni ega vigastusi;

2) voolikud peavad otsikute külge olema kinnitatud klambritega. Selleks otstarbeks on keelatud kasutada traati, nõöri, isoleerpaela jms.

Kontrollimine: vaatluse, seebivee ja pintsliga.

Kood 705. Üldnõuded heitgaaside väljalaskesüsteemile

Nõuded: 1) heitgaaside väljalaskesüsteem peab vastama valmistaja poolt ettenähtule. Mootori vahetuse korral peab heitgaaside väljalaskesüsteem vastama vahetusmootori valmistaja nõuetele. Erandina võib mootorsõidukile paigaldada valmistaja poolt ettenähtust erineva heitgaaside väljalaskesüsteemi toru otsa, kui see on paigaldatud pärast valmistaja ettenähtud heitgaaside toksilisuse vähendamise seadmeid ja summutisüsteemi ning sellega ei muutu valmistaja poolt ettenähtud heitgaaside väljalaskesüsteemi omadused;

2) heitgaaside väljalaskesüsteem peab olema ohutus kauguses kütusepaagist ja kütuse torudest nii, et torude või paagi lekkimisel ei satuks kütus heitgaaside torudele;

3) N₂ ja N₃ kategooria sõidukitel võib suunata heitgaaside toru üles, kui selle ots ületab kabiini kõrgeima punkti tasandi. Toru välisläbimõõt ei tohi olla suurem kui 150 mm. Heitgaaside toru ümbrus peab olema vähemalt 50 mm ulatuses vaba;

4) heitgaaside pihkumine kogu süsteemi ulatuses ei ole lubatud;

5) heitgaaside väljalaskesüsteemis ei tohi olla auke ja pragusid ning peab olema kinnitatud vastavalt valmistaja poolt ettenähtule.

6) sädesüütega mootoriga mootorsõiduki heitgaasitorustikust ei tohi ühelgi mootori töörežiimil või töösooja kompressioonsüütega mootoriga mootorsõiduki heitgaasitorustikust ei tohi ühelgi mootori püsival töörežiimil väljuda nähtavat suitsu, välja arvatud veeaur.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahenditega.

Kood 706. Heitgaaside toksilisuse vähendamise seadmed

Nõue: heitgaasi retsirkulatsiooni- ja sundtühikäigusüsteem, õhupuhastid, katalüsaatorseadmed, λ -andur, kübemetepüüdefiltrid jms peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule ja peavad olema töökorras. Mootori vahetuse korral peavad need seadmed ja süsteemid vastama vahetusmootori valmistaja nõuetele.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 707. Ottomootoriga sõiduki heitgaasi kahjulike ainete piirsisaldus

Nõue: ottomootoriga sõidukite heitgaasi kahjulike ainete piirsisaldus peab vastama lisa 1 koodis 708 toodud nõuetele.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 708. Diiselmootoriga sõiduki heitgaasi suitsusus ja kahjulike ainete piirsisaldus

Nõue: diiselmootori heitgaasi suitsususe ja kahjulike ainete sisalduse piirnormid peavad vastama lisa 1 koodis 709 toodud nõuetele.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 709. L kategooria sõiduki heitgaasi kahjulike ainete piirsisaldus

Nõue: L kategooria sõidukite heitgaasi kahjulike ainete piirsisaldus peab vastama lisa 1 koodis 710 toodud nõuetele.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 710. Müra

Nõue: mootorsõiduki seisu- ja sõidumüra peab vastama lisa 1 koodis 711 toodud nõuetele.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Grupp 8 Jõuülekanne

Kood 801. Sidur

Nõuded: 1) sidur peab vastama valmistaja poolt ettenähtule. Käigud peavad lülituma kergelt ja mürata;

- 2) väljalülitatud siduri ja sisselülitatud käigu korral ei tohi mootorsõiduk liikuda paigast (sidur ei tohi kaasa vedada);
- 3) pidurdatud mootorsõiduki mootor peab seiskuma siduri lülitumisel (sidur ei tohi libiseda);
- 4) siduripedaali vabakäik peab vastama valmistaja poolt ettenähtule.

Kontrollimine: vaatluse ja proovisõiduga.

Kood 802. Käigu-, jaotus- ja jõuvõtukast/kordisti/aeglusti

- Nõuded:** 1) käigu-, jaotus- ja jõuvõtukast/kordisti/aeglusti peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule, peavad olema töökorras ja ei tohi lekkida;
- 2) käigud ei tohi mootorsõiduki liikumisel ise välja lülituda.

Kontrollimine: vaatluse ja proovisõiduga.

Kood 803. Kardaanelkanne ja rattavõll

- Nõuded:** 1) kardaanelkanne ja rattavõll peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule, olema kinnitatud ja tasakaalustatud, ei tohi vibreerida ning kardaani liigendid peavad olema töökorras;
- 2) vahelaager (laagrid) peavad olema kinnitatud vastavalt valmistaja poolt ettenähtule ja olema töökorras;
  - 3) nuutühendites ei tohi olla ülemäärast radiaallõtku;
  - 4) porikaitsed peavad olema terved ja nõuetekohaselt kinnitatud.

Kontrollimine: vaatluse, vasara ja proovisõiduga.

Kood 804. Peaülekanne

- Nõuded:** 1) peaülekanne peab vastama valmistaja poolt ettenähtule ja ei tohi lekkida;
- 2) laagrites ei tohi olla ülemäärast lõtku.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 805. L kategooria sõiduki jõuülekanne

- Nõuded:** 1) keti- ja rihmakaitse ning tagaratas peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule ja olema kinnitatud;
- 2) kett ja rihm peavad olema pingutatud vastavalt valmistaja poolt ettenähtule ning ei tohi olla ohtlikult kulunud, pragunenud, hõõrdunud või murenenud;

3) hammas- ja rihmarataste kulumine peab vastama valmistaja poolt ettenähtule ning need ei tohi olla ohtlikult pragunenud või murenenud. Keelatud on kasutada keevitamise ja remonditud või ümberehitatud ketti ja hammas- või rihmarattaid;

4) kardaanvõlli liigendid peavad olema töökorras.

Kontrollimine: vaatlusega.

Grupp 9 **Lisanõuded bussile**

Kood 901. Väljapääs

Nõuded: 1) alates 1. jaanuarist 1990. a esmarestreeritud A, B, I, II ja III klassi bussidel peab olema vähemalt kaks ust, üks teenindusüks (sõitjatele) ja varuüks (kasutamiseks ohu või õnnetuse korral). I, II ja III klassi bussi teenindusüksed peavad asuma bussi paremal küljel, varuüks võib asuda erandina bussi kere tagaseinas. A ja B klassi bussi ukseks võivad asuda kere paremal küljel või kere tagaseinas. Bussi üks uks peab asuma kere esimeses pooles, teine uks või varuväljapääs tagumises pooles nii, et ukse avade kesktelgede vaheline kaugus oleks võrdne vähemalt 40 % bussi pikkusest tema pikiteljel. Kui juhirusruumil ei ole ust sõitjateruumi, peab juhirusruumil olema uks mõlemal bussi küljel. Üksiku ukse vähim laius peab olema 650 mm, kaksikuksel 1200 mm ja varuüksel 550 mm. Kõik ukseks peavad lisaks muudele avamisviisidele olema avatavad ka käsitsi;

2) liigendbussil peab igas kere osas olema üks teenindusüks ja I klassi liigendbussi esimeses kereosas vähemalt kaks teenindusüks. I, II ja III klassi bussi teenindusüks ei tohi asuda bussi tagaseinas.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 902. Sisustus

Nõuded: 1) vahekäikude vähim laius peab olema 450 mm;

2) istmetevaheline vähim kaugus peab olema 650 mm. Kokkupandavad istmed peavad pärast neilt tõusmist ise pöörduma kokkupandud asendisse;

3) istmed peavad asetsema bussis nii, et sõitja istub näoga või seljaga sõidusuunas. I ja II klassi bussil on lubatud istme asend, kus sõitja istub sõidu suunas küljega;

4) kui juhirusruumil puudub või ei ole piisavat silmsidet teenindusustega, välja arvatud isetoimiv, peavad nende nähtavuse nii bussikere seest kui ka väljast tagama optilised vms vahendid;

5) juhirusruumil peab olema tagatud vaateväli vähemalt 80° mõlemale poole bussi pikitelge. Nähtavuse takistuseks ei loeta rooliratast, peegleid ja klaasipuhasteid;

6) bussi sisustamiseks ei tohi kasutada materjali, mille põlemiskiirus on suurem kui 100 mm/min;

7) I ja II klassi bussis peab olema kõikide seisukohtade jaoks piisav arv käsipuud ja rihmu. Igal seisjal peab olema võimalus haarata vähemalt kahest käsipuust või rihmast. Käsipuudena või rihmadena lähevad arvesse need käsipuud ja rihmad, mis asuvad

kõrguste vahemikus 800 mm kuni 1900 mm põrandast. Iga seisukoha kohta peab olema vähemalt üks käsipuu või rihm, mitte kõrgemal kui 1500 mm põrandast. Külgliseinte juures, mille ääres puuduvad istmed, peavad olema 800 mm kuni 1500 mm kõrgusel põrandast seinaga rööbiti käsipuud;

8) käesoleva koodi nõudeid 1, 2 ja 3 ei rakendata bussile:

a) mis on valmistatud või esmakordselt kasutusele võetud enne 1. jaanuarit 1984. a;

b) mis on 30-aastane ja vanem.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 903. Juhiiste

Nõuded: 1) juhiistmel peab olema seljatagune kaitse ning peab olema välditud juhi pimestamine salongi valgustusega. Kaitse kõrgus juhi selja taga peab olema vähemalt 800 mm sõitjateruumi põrandast ja laiuselt ulatuma istme parempoolse servani;

2) juhiistmel peavad olema ohurihmad, välja arvatud bussid, kus on lubatud seisukohad. Nõuet ei rakendata bussile:

a) mis on valmistatud või esmakordselt kasutusele võetud enne 1. jaanuarit 1984. a;

b) mis on 30-aastane ja vanem.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõtevahendiga.

Kood 904. Kirjed ja märgistus

Kirjed ja märgised peavad vastama lisa 1 koodi 907 nõuetele.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 905. Sisevalgustus

Nõue: sisevalgustus peab vastama valmistaja poolt ettenähtule ja peab olema töökorras.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 906. Ukseava valgustus

Nõue: ukseava valgustus peab olema töökorras.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 907. Uste avamis- ja sulgemismehhanism. Liigendbussi keredevaheline lõõts

Nõuded: uste avamis- ja sulgemismehhanism ning liigendbussi keredevaheline lõõts peavad olema terved, vastama valmistaja poolt ettenähtule ja peavad olema töökorras.

Kontrollimine: vaatlusega.

Lisanõuded taksole

Takso peab vastama määruse lisa 1 grupi 10 nõuetele.

Grupp 11 Sõiduki mõõtmed ja massid

Sõiduk peab vastama käesoleva määruse lisa 1 grupi 11 nõuetele

Grupp 12 Lisanõuded CEMT veoluba kasutavatele sõidukitele

Haagis peab vastama määruse lisa 1 grupi 12 nõuetele.

„Grupp 13 Lisanõuded ohtlike veoste veo sõidukile

Nõue: ohtlike veoseid vedavad sõidukid peavad vastama autoveoseaduse §-i 35 nõuetele.“;

Grupp 14 Lisanõuded trollile

Kood 1401. Elektriohutus

Nõue: troll peab vastama majandus- ja kommunikatsiooniministri kinnitatud elektriseadmete elektriohutuse eeskirjale ning valmistaja poole ettenähtule.

Kontrollimine: vaatlusega vastavalt elektriohutuse eeskirjale.

Grupp 15 Lisanõuded puuetega juhi sõiduki eriseadmetele

Kood 1501. Üldnõuded puuetega juhi sõiduki eriseadmetele

Nõuded: 1) [Kehtetu]

2) [Kehtetu]

3) katsesõidul määratakse puuetega juhi sõiduki juhtimise oskused ja sõiduki ohutus. Sõiduk peab olema ümber ehitatud nii, et seda saab juhtida ka puueteta juht;

4) paigaldatud abiseadmed peavad vastama juhi puudele ja peavad olema töökorras.

Kontrollimine: vaatlusega.

Grupp 16

[Kehtetu]